Registered No. B. 876.

बुद्धिप्रभा

ॐ

LIGHT OF REASON

દેશ, સમાજ, ધર્મ વગેરે જૈન અને જૈનેતર સાહિત્યથી વિભૂષિત.

पुस्तक ९ मुं.] ओकटोबर १९१७. वीर संवत २४४३. [अंक ४.

તંત્રી,
રા. મણિલાલ મોહનલાલ પાદરાકર.

વ્યવસ્થાપક.
રા. કેશવ હ. શેઠ.

વિષયદર્શન.

વિષય.	લેખક.	પૃષ્ઠ.
૧. તત્ત્વજ્ઞાન	રા. નંદલાલ લલ્લુભાઇ વકીલ ...	૯૭
૨. ગુરૂ નામની ગોળી	રા. આત્મમણિ.	૧૦૦
૩. અત્યારે આપણને શાની જરૂર છે?...	સદ્‌ગુણાનુરાગી મુનિશ્રી કર્પુર વિજયજી...	૧૦૧
૪. મુસાફીરને.	રા. હરીલાલ ત્રીકમલાલ જાની ...	૧૦૩
૫. ગુરૂગુણષટ્‌ત્રિંશતષટ્‌ત્રિંશિકા બાલાવબોધ	(પ્રાપ્ત.)	૧૦૪
૬. જો હું મીરાંબાઇ હોત તો? ...	અં. સ્વ. મંગુબ્હેન મોતીલાલ. ...	૧૨૧
૭. જૈન-સમાચાર.	... ...	૧૨૪
૮. ઇનામી હરીફાઇ...	... ...	૧૨૮

શ્રી અધ્યાત્મ જ્ઞાનપ્રસારક મંડળ તરફથી

પ્રકાશક,
રા. શંકરલાલ ડાહ્યાભાઈ કાપડીઆ.
અમદાવાદ.

લવાજમ-વર્ષ એકનો રૂ. ૧-૪-૦. છુટક દર એક નકલના બે આના.

સૂચના—અમદાવાદમાં ચાલતા સખ્ત પ્લેગને લીધે પોષ્ટ ઑફિસ વગેરેની પ્રતિકૂળતાથી વિ. પી. સાથે ભેટ બુક ગ્રાહકોને મોકલાવી શકયા નથી. તો હવે પછી પ્લેગ કમી થયે મોકલવાનું શરૂ કરીશું. નવેમ્બરનો અંક દીવાળીને ટાંકણે ગ્રાહકોને મળે તેવો પ્રયત્ન અને તૈયારી અમે કરેલી છે.

તંત્રી.

બુદ્ધિપ્રભાના ગ્રાહકોનેજ ખાસ લાભ.

સચિત્ર! **સાકી.** સુન્દર!

(લેખક-પાદરાકર.)

બાદશાહ શાહઝહાંના ઝનાનખાનાનું એક અત્યંત રસમય પ્રેમપૂર્ણ–ઐતિહાસિક કરૂણામય હૃદયદ્રાવકદ્રશ્ય.

આખું પુસ્તક વાંચતાં તમારાં નેત્રો આર્દ્રતાથી ટપકશે.

સુન્દર ચિત્રો–પાદરાકરની કલમ અને મોગલ રણવાસનું રસમય–પ્રેમરહસ્યોપૂર્ણ–સુન્દર ચિત્ર!

કયા સાહિત્ય રસીકને મુગ્ધ ન કરે?

પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાનના ઉપોદ્ઘાત સાથે બહાર પડવાને હવે થોડાજ દિવસોની વાર છે.

આ કથા ઐતિહાસીક સત્ય બીનાઓનો ભંડાર છે!–'પરમપ્રેમ પરબ્રહ્મ' નો પારાવાર છે.

નીચેને સરનામે નામ નોંધાવો–ગ્રાહકોએ પોતાના રજીસ્ટર નં. સાથે મ. ઓ. મોકલવો. તેમને માટે અર્ધી કીંમત રાખવામાં આવી છે.

બુદ્ધિપ્રભા માસિકની ઓફીસ. રીચીરોડ–**અમદાવાદ.** } અથવા **પાદરાકર.** કોઠીપોળ–**વડોદરા.**

જાહેર ખબર.

શ્રી. માંગરોળ (કાઠીઆવાડ)ના પુસ્તક ભંડારમાં આપવા સારૂ નીચે લખેલાં હસ્તલિખિત આગમો વેચાતાં જોઈએ છીએ. જેઓએ વેચવાનાં હોય તેઓએ નીચેના શિરનામે પત્ર વ્યવહાર કરવો–અથવા મળવું.

૧ વિપાક સૂત્ર, અંગ ૧૧ મું.
૨ પનવણા સૂત્ર, ઉપાંગ ૪ થું.
૩ મહા પચખાણ પયન્ના ૪ થું.
૪ ચંદ્રવિજય પયન્ના સાતમું.
૫ દેવેન્દ્ર સ્તવન પ્રકરણ પયન્ના આઠમું.
૬ મરણ સમાધિ પયન્ના ૯ મું.
૭ બૃહત્ કલ્પ છેદ બીજું.
૮ જીત કલ્પછેદ ચોથું.
૯ લઘુ નિશિધ છેદ ૫ મું.
૧૦ વ્યવહાર છેદ ૩ જું.

મૂળચંદ હીરજી, એકઝીક્યુટર.
અંદરજી અભેચંદ, કોટ ફીયરરોડ નં. ૮૫–મુંબઈ.

આ માસિક સંબંધી સઘળો પત્રવ્યવહાર નીચેના શિરનામે કરવો.

શંકરલાલ ડાહ્યાભાઈ કાપડીઆ.
બુદ્ધિપ્રભા ઑફિસ, ચંગપોળ–અમદાવાદ.

LIGHT OF REASON

દેશ, સમાજ, ધર્મ વગેરે જૈન અને જૈનેતર સાહિત્યથી વિભૂષિત.

પુસ્તક ૯ મું.] ઓક્ટોબર સને ૧૯૧૭. [અંક ૪ થો.

तत्त्वज्ञान.

(રા. નંદલાલ લલ્લુભાઈ વકીલ.)

જગતમાં પ્રાણીઓ વિવિધ પ્રકારનાં જ્ઞાન મેળવવાને પ્રયત્ન કરે છે. તેઓ ઈચ્છિત વિષયનું જ્ઞાન મેળવી શકે, તે માટે વિવિધ પ્રકારની સંસ્થાઓ હરેક દેશની સરકારે પોતાના દેશમાં સ્થાપન કરેલી છે. વ્યવહારની અંદર પોતાનો નિભાવ કરવાને કોઈ પણ એક અથવા અધિક વસ્તુનું જ્ઞાન મેળવવાની દરેકની ફરજ છે. ઉદ્યોગ, હુન્નર, કળા, ચાતુર્યથી ધનપ્રાપ્તિનો રસ્તો સેહલો થઈ જાય છે. કોઈ પણ દેશ આર્થિક સંપતિમાં જો આગળ વધતો હોય તો, તેનું કારણ એજ છે કે, તે દેશમાં ઉદ્યોગ, હુન્નર કળા, ચાતુર્ય, મેળવવાનાં સાધનો ઘણાં હોય છે. તે સાધનો દ્વારા પ્રાણીઓ તેમાં પ્રવિણ થાય છે. અને તેના પ્રતાપે તે પોતાની અને પોતાના કુટુંબની આર્થિક સ્થિતિમાં સુધારો અને વધારો કરી શકે છે. તેથી દરેક વ્યક્તિની–પછી તે પુરૂષ હો, કે સ્ત્રી હો,–તે મેળવવાની ફરજ છે. એ ફરજ બજાવવામાં જેઓ પાછા પડે છે, તેઓ પોતાની અને પોતાના કુટુંબની આર્થિક સ્થિતિ સુધારવાને પણ પાછા પડે છે.

તત્વજ્ઞાન એ જુદો વિષય છે. ધંધા અથવા કળાનું જ્ઞાન મેળવનારને પોતાના પસંદ કરેલા વિષય સિવાય બીજા ધંધાના વિષય શિખવાની ખાસ જરૂર નથી. જેમ દાક્તરની પરીક્ષા આપનારને કાયદાની, કે ખેતીવાડીની પરિક્ષાનો

અભ્યાસ કરવાની જરૂર નથી. તેમજ કાયદાના વિષયની પરીક્ષા આપવાની ઇચ્છાવાળાને ડૉકટરી વિષયનું જ્ઞાન મેળવવાની જરૂર નથી. પણ તત્વજ્ઞાન એ એવું જ્ઞાન-વિષય-છે કે તે જાણવાની દરેક માણસની ફરજ છે. હુન્નર ઉદ્યોગ, ધંધા, કે એવા બીજા ગમે તે ઊદરનિર્વાહના ધંધાનું શિક્ષણ મેળવ્યું હશે, ને જો તત્વજ્ઞાન સંબંધી કંઈ પણ જાણતો નહિ હશે, તેનામાં તત્વજ્ઞાનની ગંધ પણ નહિ હશે તો, જીંદગીની અંદર તેને વાસ્તવિક સુખની, આનંદની, લેહ-જત જણાશે નહિ,

તત્વજ્ઞાન પ્રાણીઓને સુખની વખતે આનંદ આપે છે, એટલુંજ નહિ પણ દુઃખની વખતે પણ દીલાસો આપે છે. તત્વજ્ઞાનીઓ જગતમાં રહેલા મોહક અથવા અમોહક પદાર્થનું સ્વરૂપ સમજે છે. પદાર્થના વાસ્તવિક સ્વરૂપની સમજણથી વસ્તુના સ્વભાવ ધર્મ-મુજબ તેનું જે પરિણામ આવવાનું તે આવે તેમાં આપણે હર્ષ યા શોક કરવાનું કારણ નથી, એ તેના સમજવામાં આવે છે. તેથી ગમે તે સ્થિતિમાં તેને કંઈ નવાઈ જેવું લાગતું નથી, ઉલટ વસ્તુના યથાર્થ સ્વરૂપના જાણપણાથી તેને આનંદ થાય છે.

તત્વજ્ઞાન એટલે લોક-જગત-માં રહેલા પ્રાણી, પદાર્થ, વસ્તુના સ્વરૂપ, ધર્મનું યથાર્થ જાણપણું યાને વાસ્તવિક બોધ.

જે સુખ શાંતિ, અને આત્મિક આનંદ, રાજાઓ કે મહારાજાઓ, શ્રીમંતો કે ધનવાનો પોતાની સત્તા કે દોલતથી તત્વજ્ઞાનની ગેરહાજરીમાં મેળવવાને ભાગ્યશાળી થતા નથી, તે સુખ, શાંતિ અને આત્મિક આનંદ તત્વજ્ઞાનીઓ મેળવી શકે છે. તેથીજ તત્વજ્ઞાનની કિંમત જ્ઞાનીઓ વધારે કરે છે.

ધંધા યાને હુન્નરકળાના જ્ઞાનથી બુદ્ધિમાં જે વધારો થાય છે, બુદ્ધિની જે પ્રભા ખીલે છે, તેથી હજારો ગણો વધારો તત્વજ્ઞાનથી થાય છે.

તત્વજ્ઞાનથી પ્રાણીઓ જગતની અંદર જાણવાલાયક શું છે? આદરવા લાયક શું છે? અને ત્યાગવા લાયક શું છે? એનું સ્વરૂપ સમજે છે. અને યથાશક્તિ તે ત્રણેનો અમલ કરવાને પ્રયત્ન કરે છે. જગતમાં વિવિધ પ્રકારના પદાર્થ રહેલા છે. તે તમામ મનુષ્યના ઉપયોગના માટે રહેલા છે. એવું માનનારાઓ કેટલી બધી ભૂલ કરે છે, તે તત્વજ્ઞાનથી તેને સમજાય છે.

તત્વજ્ઞાનથી પ્રાણીઓ વિવેકી બને છે. વિવેકથી માણસ માણસ બને છે, વિવેક વિના પ્રાણીઓ મનુષ્યને નહિ છાજતી રીતભાત ધારણ કરે છે, ત્યારે જગતના લોક તેને પશુવૃત્તિવાળો છે, એવી ઉપમા આપતા આપણે જોઇએ છીએ.

તત્વજ્ઞાનથી જગતની રચનાનું ભાન થાય છે. ઉત્પત્તિ, વિનાશ અને તેનું કાયમ રહેવું કેવા પ્રકારથી છે, તે સમજાય છે.

તત્વજ્ઞાન અને તેના સેવનથી સામાન્યમાંથી વિશેષ બને છે. મહાપુરૂષની પદ્વિ તેને પ્રાપ્ત થાય છે.

કોઇ પણ દર્શન કે પંથના મૂળપુરૂષો અથવા તેમાં થએલા વિદ્વાન પુરૂષોના ચરિત્રનું અવલોકન કરીશું તો આપણને સમજાશે કે થોડે અંશે અથવા સર્વાંશે તત્વજ્ઞાનનો તેમનામાં પ્રાદુર્ભાવ થએલો હતો, તે તત્વજ્ઞાનજ તેમના ઉદયનું કારણ હતું.

તત્વજ્ઞાનીની દૃષ્ટિ જગતના સામાન્ય મનુષ્યો કરતાં જુદા પ્રકારની હોય છે. કેટલાક પદાર્થ–વસ્તુઓ એવા પ્રકારની છે કે, જેના સેવનને સામાન્ય લોકો હિતાવહ માને છે, ત્યારે તેઓ તેને અહિતાવહ માને છે. સુખના કારણ અને તેના પરિણામની વિચારણામાં તફાવત હોય છે.

જ્ઞાન અને જ્ઞાની, ગુણ અને ગુણીની અભેદતા છે. જ્ઞાન અને ગુણ, જ્ઞાની અથવા ગુણી સિવાય એકલા રહી શકતા નથી. જ્ઞાન અને ગુણથી તેને ધારણ કરવાની પરીક્ષા થાય છે, તેવી રીતે, જ્ઞાની અને ગુણીથી જ્ઞાન અને ગુણની પરીક્ષા થાય છે. પ્રસંગવશાત જ્ઞાન કિંવા જ્ઞાનીના વર્ણન, ગુણ કિંવા ગુણીના વર્ણનમાં બન્નેનો સમાવેશ થાય છે, એમ માનીને ચાલવાનું છે. જેમકે क માણસ સત્યવાદી છે, અથવા પ્રમાણિક છે, એવી જગતમાં તેની કીર્તિ છે. ને વાસ્તવિક તેમજ છે. તેથી લોકો તેનું બહુ માન કરે છે. એ બહુ માન જે કરવામાં આવે છે, તે તેનામાં રહેલા સત્ય બોલવાના અથવા પ્રમાણિકપણાના ગુણનુંજ કરવામાં આવે છે. નહિ તો મનુષ્યાકૃતિમાં તો તે જગતના બીજા લોકોના જેવોજ હોય છે. એ ગુણો પ્રત્યક્ષ રીતે તેનામાં કંઈ નિશાનરૂપે જણાતા નથી. જો એ ગુણો તેનામાં હોત નહિ અથવા છે એવી જગતના લોકને પ્રતીતિ થાત નહીં તો તેનું જે બહુ માન કરવામાં આવે છે તે આવત નહીં.

સીતા, દમયંતી વગેરે શીલવાન રત્નો જગતમાં ઘણા કાળ પહેલાં થઈ ગયાં છે. તેમને આજે લોક પૂજનીય માની પ્રાતઃસ્મરણ કરે છે. કારણ એજ છે કે તેમણે શિલગુણનું ચૂસ્તપણે અવલંબન કર્યું હતું. એ ગુણના રક્ષણને માટે તેમણે પોતાના જિવિતવ્યની પણ દરકાર કરી નહતી. જો તેમનામાં શિલગુણ ન હત, અથવા તે ગુણનું પ્રત્યક્ષ ભાન જગતના લોકને થયું ન હોત તો આજે જે જગતવંદનીય થયાં છે, તે થાત નહિ.

તત્વજ્ઞાન મેળવવાને જગતમાં રહેલા પદાર્થનું યથાર્થ જાણપણું થવું જોઇએ છીએ, તે જાણપણું કરવામાં જુદી જુદી રીતે જુદી જુદી દૃષ્ટિથી તેની વિચારણા કરવી પડે છે, ને તે કર્યા પછી તેના યથાર્થ સ્વરૂપનો નિર્ધાર થાય છે અથવા પૂર્વના મહર્ષિઓએ તે વિશે જે નિર્ધાર કરેલો હોય છે, તે સત્ય છે એવી પ્રતિતી થાય છે.

તત્વજ્ઞાનના ઇચ્છકે, ન્યાયી દૃષ્ટિ કરવી જોઇએ. તત્વ વિચારણામાં ન્યાયી દૃષ્ટિ અથવા વૃત્તિ ન હોય, અને હઠ, કદાગ્રહ, કિંવા હું જે સમજું છું તેજ ખરૂં છે, અને બીજાઓની સમજુત ખોટી છે, એ ભાવનાનો પ્રથમથી ત્યાગ થવો જોઇએ. જે વાત અથવા પદાર્થના સ્વરૂપનો ન્યાય, યુક્તિ, તત્વજ્ઞાનીઓના ફરમાન અને વર્તનથી, નિશ્ચય થાય તેજ વાત સત્ય, પછી તે આપણી અંગત માન્યતાની વિરૂદ્ધ હોય તો પણ શું? એવી વૃત્તિવાળા થવું જોઇએ. તત્વજ્ઞાનમાં હઠ, કદાગ્રહ, કે દુરાગ્રહ, અથવા અજ્ઞાન પરંપરા, અથવા અશુદ્ધ કુલાચારને જગ્યા મલવાનો હક નથી. તેઓની સહાય અને મદદથી જેઓ તત્વજ્ઞાનના પ્રદેશમાં મુસાફરી કરવા ઇચ્છતા હોય તો તે બનવાનું નથી. તત્વજ્ઞાન એ દૈવિ પ્રદેશ છે. તેની અંદર પ્રવેશ કરનારે ન્યાય, સત્ય, સરળતા, સદ્ આગ્રહ, ક્ષમા, નિર્દંભતા, નિર્લોભતા, વગેરેની સહાય અને મદદ લેવી જોઇએ. જો તેઓની મદદ હશે તોજ તે પ્રદેશમાં પ્રવેશ થઇ શકશે. અને મુસાફરી સફળ થશે.*

ગુરૂ નામની ગોળી.

રાગ-એકતારાનો.

ગોળી હય ગુરૂ નામ કી, ચોટ હય અસમાન કી;
તાકવું નિશાન સંતો. ગોળી૦

ષડ્રિપુ તજ દ્રઢાસને ધર ધ્યાન અજપા રાહકી;
સુષુમણામાં તું જઇ, ત્રિવેણી ગંગા પારકી. ગોળી૦

અલખનાથ નિરંજન નીરખી, જ્યોતિ જૂવો બ્રહ્માંડ કી;
દેહ ડુંગરમાં વસે, ભરમાવો ના બ્રહ્મા થકી. ગોળી૦

અલખ જોગ જગાવી જેણે, નાદ નીરખ્યો નેહથી;
ચિન્યો ચિદાનંદ તેણે, રાહ એ ભવ પારકી. ગોળી૦

શ્રદ્ધા સેજ સૌ થાય છે, કર કામ તું આ નેકથી.
આળસ ત્યજી કર એકતા, મણિ સુખ નિદ્રા જોગથી. ગોળી૦

રા. આત્મમણિ.

* હવે પછીના દરેક અંકમાં બનતાં સુધી તત્વજ્ઞાનનો એકેક લેખ મૂકવાની ધારણા છે. આ અમારી ધારણા ફળિભૂત થાય એવી અમારી અંતઃકરણની ભાવના છે. તંત્રી.

अत्यारे आपणने शानी जरुर छे ?

(લે. સદ્‌ગુણાનુરાગી મુનિશ્રી કર્પુર વિજયજી.)

'ક્ષમા વીરસ્ય ભૂષણમ્ '–માફી આપવી અને માફી માગવી કહો કે ખમવું અને ખમાવવું. તે પણ શુદ્ધ અંતઃકરણથી સરલ–નિષ્કપટ ભાવે, ભવોભવનું વેર શમાવવા, કલેશ કંકાસને કાપવા, ઘણા વખતનો માથે રહેલો બોજો–ભાર ઉતારી હળવા થવા અને ઉત્તરોત્તર સુખ શાન્તિમાં આગળ વધી છેવટે **જય લક્ષ્મી** કહો કે, **શિવવધૂને ભેટી અનંત–અવ્યાબાધ સુખમાં ભળવા** ઉદાર દીલથી અને વિશ્વ ભાવનાથી સહુને આપણા વ્હાલા મિત્ર અને બંધુ રૂપ લેખી તેમની સાથે કોઈ પ્રકારે વૈમનસ્ય થયું હોય તે દૂર કરી દેવા પવિત્ર જિનશાસનની પવિત્ર નીતિ મુજબ મળેલી ઉમદા તકનો આપણે જાતે લાભ લેવો અને બીજાને આપવો એજ સાચા વીર પુત્રનું ખરૂં ભૂષણ છે. ખરી વીર પુત્રીનું પણ એજ ઉમદા ભૂષણ છે કે તેણીએ પણ પર્યુષણ પર્વ જેવી ઉત્તમ તકનો લાભ લઈ, સહુ સાથે ઉદાર દીલથી ખાંમણાં કરવાં. વિનયમૂળ જિન ધર્મનું ખરૂં રહસ્ય જેમને સારી રીતે સમજાયું છે તેઓ અરસપરસ ખમવા અને ખમાવવાની પવિત્ર રીતિને ગતાનુગતિકપણે નહિં પણ એક બીજાના હિત–શ્રેય–કલ્યાણ નિમિત્તેજ જરૂર અમલમાં મૂકશે. જેઓ પરમ પાવન **કલ્પસૂત્ર**માં આવેલી **સાધુ સમાચારી** મનનપૂર્વક વાંચે છે અથવા સાંભળે છે તેમને એ મુદ્દાની વાત સુવિદિતજ હોવી જોઈએ કે **જે શુદ્ધ અંતઃકરણથી** ખમે છે અને ખમાવે છે તે પ્રભુ આજ્ઞાનો આરાધક થાય છે પણ જે દ્વેષ ભાવથી ખમતો કે ખમાવતો નથી તે વિરાધક થાય છે. મુખ્યપણે તો જૈનશાસનમાં તેમજ શુદ્ધ સંસારી જનોમાં **ગુણોજ પૂજાય છે. એકલિંગ કે વય પૂજાતાં નથી.** ગુણથી મોટો એજ મોટો એ વાત પરમાર્થથી સત્ય છે, તેમ છતાં વ્યવહાર માર્ગે લિંગ અને વય પણ ઉપયોગનાં છે. ખરૂં જોતાં તે પણ સ્વપરનું ખરૂં હિત સાચવવા અને બને તેટલી તેમાં વૃદ્ધિ કરવા માટેજ. કેવળ લોકરંજન કરવા માટે તો નહિંજ. કેમકે એમ કરવાથી દંભ વૃત્તિજ કરી કહેવાય અને **'જન મનરંજન ધર્મનું, મૂલ્ય ન એક બદામ '** આવા પવિત્ર આશયથીજ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી મહારાજ કહે છે કે–

" નિશ્ચય દ્રષ્ટિ હૃદય ધરીજી, પાળે જે વ્યવહાર
પુન્યવંત તે પામશેજી, ભવસમુદ્રનો પાર
મનમોહન જિનજી સીમંધર સુણો વાત. "

ઉદ્દાયન અને ચંડ પ્રદ્યોતન રાજાની ક્ષમાપના સંબંધી વાત વિચારવા જેવી અને તે ઉપરથી સારો સરખો ધડો લેવા જેવી નથી શું ? કોઇ પણ પ્રકારનો અપરાધ મનથી, વચનથી કે કાયાથી કર્યો, કરાવ્યો કે અનુમોદ્યો હોય તે બની શકે તેમ જલ્દીથી તેજ દિવસે નહિ તો પાક્ષિક દિવસે, તેમ પણ બની નહિ શકે તો ચાતુ માસિક દિવસે અને છેવટે સંવચ્છરીના દિવસે તો જરૂર શુદ્ધ-નિષ્કપટ ભાવથી ગમે તે રીતે ખમાવવો જ જોઇએ. જોકે આ રૂઢિ આપણામાં ચાલે છે ખરી પરંતુ તેમ કરતાં તેના મૂળ હેતુ સચવાતા નથી તેથી તેનું જોઇએ તેવું શુભ પરિણામ મેળવી શકાતું નથી. વીતરાગ પ્રભુ આ ભવ્ય જીવોના એકાન્ત હિત માટેજ ફરમાવેલી ક્ષમાપનાની ઉત્તમ રીતિ જો શુદ્ધ સરળ ભાવે અનુસરવામાં આવે તો તેથી એક બીજાનાં હૃદયો શુદ્ધ પ્રેમની સાંકળથી સંકળાઇ જતાં તેમાંથી જેવું જોઇએ તેવું ઐક્ય બળ પેદા કરી શકાય. સકળ દુઃખનો અંત કરનાર અને સકળ સુખને મેળવી આપનાર **મોક્ષના** અનન્ય ઉપાયરૂપ સમ્યગ્ રત્નત્રયીના ધારક અને કામ, ક્રોધ, મોહ, મદ મત્સરાદિક અંતરંગ દુશ્મનોના વારક પવિત્ર સાધુ-સાધ્વીઓ શ્રી વીર પરમાત્માના વડીલ પુત્ર અને પુત્રીપણાનો દાવો ધરાવે છે તેમજ શુદ્ધ શ્રદ્ધા, વિવેક અને કરણીને આદરી શ્રી જિન વાણીને સાર્થક કરનાર શ્રાવક, શ્રાવિકાઓ શ્રી વીર પરમાત્માના લઘુ પુત્ર-પુત્રીપણાનો કાયમ દાવો ધરાવે છે. તેમના પ્રત્યેક અણુમાં-મનમાં, વચનમાં અને કાયામાં શુદ્ધ દેવ, ગુરૂ અને ધર્મ પ્રત્યે કેવો વિશુદ્ધ પ્રેમ હોવો જોઇએ ? અને સઘળા સ્વધર્મી બંધુઓ તથા બ્હેનો પ્રત્યે કેટલી બધી પ્રેમ ભરી લાગણી યા વાત્સલ્ય હોવું જોઇએ ? એક બીજા તરફ કેટલો બધો સદ્ગુણાનુરાગ હોવો જોઇએ ? અને કોઇ પણ ધર્મબંધુ કે બ્હેનને દુઃખી સ્થિતિમાં દેખી તેનું ગમે તેવું દુઃખ દૂર કરવા કેવી ઊંડી લાગણી હોવી જોઇએ ?

જો આપણો શ્રદ્ધાનો પાયો મજબૂતજ હોય અને આપણામાં વિવેક-દીપક પ્રગટયો હોય તો આપણું આવું શુભ વર્તન હોવું સ્વાભાવિકજ છે. પરંતુ એથી ઉલટુંજ વર્તન હોય તો તે અશ્રધ્ધા અથવા અંધશ્રધ્ધા તેમજ અજ્ઞાન અવિવેકનેજ આભારી છે. શાસ્ત્રકારો જ્યારે નિર્પક્ષપાતપણે પરીક્ષાપૂર્વક શ્રધ્ધા કરવાનું કહે છે ત્યારે આપણે તેમ નહિ કરતાં અંધશ્રધ્ધા રાખી કામ કરીએ છીએ. તેનું પરિણામ પણ બહુધા શૂન્યજ આવે છે. હવે અંધ શ્રધ્ધાથી વધારે વખત ચલાવી શકાય એમ નથી. હવે તો સહુએ પોતપોતાની જવાબદારી વિચારી લઇ યોગ્ય માર્ગે ચાલવાની અને બની શકે તેટલી અન્ય જીવને મદદ

દેવાની ફરજ અદા કરવી જરૂરની છે. હવે વધારે વખત પોતપોતાની યોગ્ય ફરજ બજાવ્યા વગર જીવી શકાય યા ટકી શકાય એમ નથી. પોપલીલાનો વખત હવે વીતી ગયો છે. હવે તો પવિત્ર શાસનના પૂરા રસિક બની બીજાને તેવા રસિક બનાવવાનો ઝુંડો હાથ ધરવાની જરૂર છે અને તેમ કરવા, પહેલાં બીજા બધા વૈર, વિરોધ, કલેશ કંકાસો અને ઈર્ષ્યા અદેખાઈ પ્રમુખ દુષ્ટ દોષોને દૂર કરવાજ પડશે. જગતના સર્વ પ્રાણી વર્ગ સાથે **મિત્રતા** સ્થાપવીજ પડશે. દુઃખી જીવોનાં આંસું લુછવા બને તેટલો સ્વાર્થ ત્યાગ કરી **કરૂણાર્દ્ર** બનવુંજ પડશે. સુખી અને સદ્ગુણી જનોને દેખી **પરમ પ્રમોદ** ધારી હર્ષ ઘેલા થવુંજ જોઈશે અને ગમે તેવા દુષ્ટ અન્યાયીને પણ બની શકે ત્યાં સુધી ધીરજ રાખી દયાથી સુધારવા અને તેમ બની ન શકે તો છેવટે તેનાથી અલગા રહીને સ્વ-પર હિતકારી કાર્યમાં મચ્યા રહેવુંજ પડશે. ઐક્ય બળ પેદા કરવા અને આપણી સમાજને સંપતી સાંકળથી સાંકળી. સુખી બનાવી, પવિત્ર શાસનની ઉન્નતિ કરવા આપણા પ્રત્યેકના હૃદયમાં અપૂર્વ શ્રદ્ધા, વિવેક અને ઉત્સાહ પ્રગટવાંજ જોઇએ. એવો ઇષ્ટ સમય શીઘ્ર આવો ! ઇતિશમ્.

મુસાફીરને.

(આશાવરીનોલય-)

કર મુસાફીર ! ઝટપટ અયે ! રે !
નીંદ તજી દે, જાના હે-જી-કર મુસાફીરી.
આ છે મુસાફર ખાનું ત્હારૂં નહિ,
ના મ્હારૂં, દૂર જાના હે-જી- કર મુસાફીર.
અશ ! મુસાફીર ! પંથ અનંત એ,
સામનમે ખાના લે હે-જી-કર મુસાફીર.
અય ! મુસાફીર ! મુકી માન હવે,
હરિ સેં મીલ જાના હે-જી-કર મુસાફીર.

રા. હરીલાલ ત્રીકમલાલ જાની.

ॐ नमः सिद्धम् ॥

अथ श्रीमद् देवचन्द्रकृत–

गुरुगुणषट्त्रिंशत्षट्त्रिंशिकाबालावबोधः ॥

आर्यावृत्तम्.

वीरस्स पए पणमिअ, सिरिगोयमपमुहगणहराणं च ।
गुरुगुणछत्तीसीओ, छत्तीसं कित्तइस्सामि ॥ १ ॥

टबार्थकारनुं मङ्गल–अभिधेयादि–

प्रणम्य परमात्मानं, शुद्धस्याद्वाददेशकम् ।
श्रीवीरं शासनाधीशं, विश्वेशं प्रणमाम्यहम् ॥ १ ॥
श्रीमदाचार्यवर्याणां, गुणानां षट्त्रिंशिका ।
टबार्थः शिष्यबोधाय, देवचंद्रेण प्रोच्यते ॥ २ ॥

શ્રીવીર ચોવીસમા પરમેશ્વર ત્રિશલાનંદન મોહમલ્લજીપવાને મહાવીર **અભયેં પરીસહોવસગ્ગાણં તેણ કુચ્ચે મહાવીરે,** એહવા શ્રીમહાવીર સ્વામી તેહના ‘ **પએ** ’ ચરણારવિંદ પ્રણમી–નમસ્કાર કરીને તેહના પ્રથમ ગણધર શ્રીગૌતમ જેહના દીક્ષિત પચાસ ૫૦૦૦૦ હજાર મુનિ મોક્ષાનંદને પામ્યા તે પ્રમુખ અગ્નિભૂતિ આદિક જે ગણધર તે સર્વને પ્રણામ કરીને આત્માને પરમાનંદતત્ત્વ નિષ્પત્તિનો મૂળ શુદ્ધ શ્રદ્ધાન છે, તે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન દેવતત્ત્વ, ગુરુતત્ત્વ, ધર્મતત્ત્વ, એહની શુદ્ધ ઓળખાણ પ્રતીત કરે થાય, તિહાં દેવ જે શ્રીઅરિહંત સિદ્ધસ્વરૂપભોગી સ્વગુણપર્યાય પ્રાગ્ભાવ કરવે નિર્મલીકૃત સ્વસત્તાવંત સ્વરૂપકર્ત્તા, સ્વરૂપભોક્તા, જેહને અવલંબી અનંતાજીવ શુદ્ધસત્તા કરે પિણ પોતાના પરના સત્તાના કર્ત્તા નથી, તે દેવતત્ત્વ ને એહવો શુદ્ધાનંદ પૂર્ણપ્રાગ્ભાવતાના રૂચિ તેહના જ્ઞાયક તે સ્વરૂપરમણી, સર્વ આશ્રવના ત્યાગી, વિષયકષાયથી વિરક્ત, તે ગુરૂતત્ત્વથી આચાર્ય તેહ છત્તીસ ગુણે કરી બિરાજમાન છે, તે છત્તીસ છત્તીસી ભિન્નભિન્નપણે છે તેહનો સ્વરુપ ‘ **કિત્તઇસ્સામિ** ’ કહીસ્યું, ભવ્યોને ગુરૂતત્ત્વ યથાર્થ ઓળખાવા માટે. (૧)

તિહાં હવે પ્રથમ છત્રીસી કહે છે—

चउदसणकहकुसलो, चउभावणधम्मसारणाइरओ ।*
चउविहचउज्झाणविऊ, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २ ॥

ટબાર્થ—ઇહાં આચાર્ય તે જે રત્નત્રયી પરિણમ્યા અને આત્માર્થી જીવને શુદ્ધ ધર્મની પ્રરૂપવાને માટે જે છત્રીસી કહેવી તે સર્વ રત્નત્રયીમયીજ કહેવી,

* पाठांतरम्–चउविहदेसणकह, चउभावणधम्मसारणाइरओ ॥

તે માટે પ્રથમ ગુણ જે ઉપદેશક તે માટે પ્રથમ છત્રીસીમાં ચ્યાર ૪ દેશના કહેવા મધ્યે કુશળ માહીયાર (હોંશીયાર.) આક્ષેપિણી ૧. વિક્ષેપિણી, ૨. સંવેદની, ૩. નિર્વેદની, ૪. આક્ષેપ કહેતાં જે આત્મા મોહનીય ઉદયવશ પડયો તેહને આક્ષેપ કરી કહેવો જે રે જીવ ! તુને અનંતકાલ પરભાવરંગીપણે વર્તતાં ગયો તે તે કર્મ કરી રડવડતાં અનંતકાલ ગયો તે હવે તું એ પરભાવ તજી પરધર્મ સંગી ન થા, આત્મધર્મરંગી થા, જેહથી તાહરો સ્વરૂપાનંદ તે તું ભોગવે તે આક્ષેપિણી કહીયે ? તથા—વિક્ષેપિણી તે જે વિષય કષાય આશ્રવ અવિધિ અશાતનાનાં ફલ ભુડુઆં (ખરાબ) છે, તે ઉપર વિષયવશેં રાવણ, બ્રહ્મદત્ત, કીચકાદિક કુગતેં ગયા, કષાયવશેં દુર્યોધન, તંદુલી મત્સ્ય, પ્રમુખના દ્રષ્ટાંત કહે, આશ્રવ સેવતાં દુઃખ વિપાકી વસુરાજા પ્રમુખ દુર્ગતેં ગયા, અવિધિ આશાતનાએ અનેક જીવ ભમ્યા તે માટે અવિધિ ન કરવી ઇમ ઉપદેશ દેઇને જે આત્માને દોષથી અરુચિ ઉપજાવવી તે વિક્ષેપિણી દેશના કહેવી. ૨. સંવેદની જે મોક્ષ નિઃકર્મપદ અરૂપી, અબાધ, આત્માનંદની રૂચિ ઉપજાવવાની જે દેશના દેવી તે સંવેદની દેશના જાણવી. ૩. નિર્વેદની—જે દેશના દેવ મનુષ્યનાં સુખ તે ઔદયિક ભાવ આવરણ રૂપ છે તે માટે તે સુખથી જે ઉદાસીનપણો તે નિર્વેદ કહીયે. ૪. એ દેશનામેં કુશલ. કથા ૪. અર્થકથા—ધન ઉપજાવવાની કથા. ૧, કામકથા—ઇન્દ્રિય વિષયની કથા ૨, ધર્મકથા જે દાન, સીલ, તપ, ભાવનાનો સ્વરૂપ કહેવો તે ધર્મકથા, ૩. અને એ સર્વ ભેળો કહેવો તે સંકીર્ણકથા. એ ૪ કથા મધ્યે અર્થકથા, કામકથા તે ત્યજવા યોગ્ય; ધર્મકથા તે કહેવા યોગ્ય, સંકીર્ણકથા તે જાણવા યોગ્ય. ભાવના ૪—જ્ઞાનભાવના, ૧. જે આત્માને જ્ઞાની થવા માટે ભણવો, સાંભળવો, વિચારવો, વાચનાદિ પાંચ સજઝાયનો કરવો, તે જ્ઞાનભાવના ૧, બીજી દર્શન ભાવના, ૨, ત્રીજી ચારિત્ર ભાવના ૩, ચોથી વૈરાગ્ય ભાવના. ૪ એ ચ્યાર ભાવના, વળી મૈત્રી ભાવના, ૧. પ્રમોદ ૨, કરૂણા, મધ્યસ્થા ભાવના એ ચ્યાર. ચ્યાર ધર્મ—દાન, શીલ. તપ, ભાવરૂપ. સારણા ૧, વારણા, ૨, ચોયણા, ૩ પડિચોયણા, ૪ ના જાંણ. ચ્યાર ધ્યાન—આર્તધ્યાન ૧, રૌદ્રધ્યાન; ૨, ધર્મધ્યાન, ૩. શુક્લધ્યાન, ૪. એ ચ્યાર ધ્યાન. પ્રથમ બે ધ્યાન (આર્ત રૌદ્ર) ત્યજવાં અને ધર્મધ્યાન, શુક્લધ્યાન કરવા યોગ્ય તેહના પાયા ૧૬ એ છત્તીસ ગુણ વિરાજમાન તે ગુરૂ જાણવા.

पणविहसम्मचरणवय—ववहारायारसमिइसज्झाए ।
इग संवेगे अ रओ, छत्तीस गुणो गुरु जयउ ॥ ३ ॥

ભાવાર્થઃ—' પણવિહસમ્મ '–પાંચ પ્રકારે સમકીત–ઉપશમ, ૧ ક્ષયોપશમ, ૨ ક્ષાયિક, ૩ સાસ્વાદન, ૪ વેદક, ૫ એહના પરિણામના જાણ. પાંચ ચારિત્ર–સામાયિક ૧ છેદોપસ્થાનીય, ૨ પરિહારવિશુદ્ધિ, ૩ સૂક્ષ્મસંપરાય, ૪

યથાખ્યાત, ૫ એ પાંચ ચારિત્ર સ્વરૂપરમણુ, પરરૂપ ત્યાગ, વ્રત–મહાવ્રત પાંચ–પ્રાણાતિપાતવિરમણાદિક. પાંચ વ્યવહાર–આગમ વ્યવહાર, ચૌદ પૂર્વથી માંડી અધિક જ્ઞાનીને શ્રુતવ્યવહાર, બહુ શ્રુતને, આજ્ઞાવ્યવહાર શેષમુનિને, ધારણા વ્યવહાર આલોચણ પ્રમુખે, જીતવ્યવહાર ભદ્રક સંઘને છે. પાંચ આચાર–જ્ઞાનાચારાદિક. પાંચ સમિતિ ઇર્યાસમિત્યાદિક. પાંચ સજ્જાય–વાયણા પુછણા, પરિયટ્ટણા, અણુપ્પેહા, ધમ્મકહાદિક, એટલા કાર્યમાં રક્ત પિણ સંવેગ—મોક્ષાભિલાષ સહિત, એટલે એ છત્રીસ બોલમેં મગ્ન તે છે પિણ એ નિર્વિકલ્પ પરમાનંદમયી જે મોક્ષ તેહને અભિસંવેગ કહીયે તે મધ્યે રક્ત છે. એટલે બીજી છત્રીસીએં કરી બિરાજમાનને જાણીને હણુવા ગુણવંત તે આચાર્ય ગુરૂતત્વ કરી સદ્દહવા એ બીજી છત્રીસી. ૩

इंदियविसयपमायासवानिद्दकुभावणापणगछक्को ।
***छज्जीवेसु सजपणो, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ ४ ॥**

ભાવાર્થઃ—ઇન્દ્રિય પાંચ તથા પાંચ ઇન્દ્રિયના વિષય જે વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ, શબ્દ, એ પાંચ મૂળ વિષય પ્રમાદ પાંચ–પ્રમાદકતા અહંકારની, વિષય ઇન્દ્રિયના કષાય ક્રોધાદિ, નિદ્રા આલસ્યરૂપ, વિકથા રાજકથાદિક એ પાંચ પ્રમાદ. આશ્રવ પાંચ—પ્રાણાતિપાત, ૧ મૃષાવાદ, ૨ અદત્તાદાન, ૩ મૈથુન, ૪ પરિગ્રહ, ૫ એ આશ્રવ પાંચ. નિદ્રા ૧ નિદ્રાનિદ્રા, ૨ પ્રચલા, ૩ પ્રચલાપ્રચલા, ૪ થીણુદ્ધિ, ૫ કુભાવના પાંચકંદર્પભાવના, ૧ કિલ્વીષી ભાવના, ૨ અભિયોગી ભાવના, ૩ આસુરી ભાવના, ૪ સંમોહી ભાવના, ૫ એ છ પાંચ ત્રીસ ૩૦ બોલથી જે વિરમ્યા અને છ કાયના જીવની જયણાવંત છે એહવી ત્રીજી છત્રીસીએ કરી બિરાજમાન મહારા ગુરૂ તત્ત્વ જાણવાં. ૩. ॥ ૪ ॥

छव्वयणदोसलेसावस्सयसद्दव्वतकभासाणं ।
परमत्थजाणणेणं, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—હવે ચોથી છત્રીસી કહે છે–તિહાં છ દોષ વચનના તેહથી વિરમ્યા હોય, અલીક જે જુઠું બોલતા નથી ૧, હીલના થાય તે બોલતા નથી, ૨, ખિંસિત—જે બોલ્યે લોક ખિહાહિસા કરે (ખિંસા) તે બોલતા નથી. ૩, કર્કસ—કઠોર જે બોલવાથી દુઃખ ઉપજે તે બોલતા નથી. ૪ ગર્હણીય, જે લોકમે ગર્હા થાયે તે બોલતા નથી. ૫, શમિતો ધિકરણોદીરણા રૂપ જે શમ્યો ઉપશમ્યો જે અધિકરણ—કશાય તે વળી ઉદીરે તે. ૬ એ છ વચનથી નિવર્ત્યા છે. તથા લેશ્યા ૬ કૃષ્ણ, ૧, નીલ. ૨, કાપોત. ૩. એ ત્રણ અપ્રશસ્તલેશ્યાથી નિવર્ત્યા છે, તેજો ૪, પદ્મ, ૫, શુકલ. ૬ એ તીન પ્રશસ્ત જાંણી પ્રવર્તે છે,

* પાઠાંતરમ્–છસુ કાયેસુ.

તથા છ ૬ આવશ્યક—સામાયિક ૧, ચોવિસત્થય, ૨, વંદન, ૩, પડિક્કમણુ, ૪ કાઉસગ્ગ, ૫, પચ્ચકખાણુ, ૬ તેહના કારણ કાર્યપણે પરિણમવાવંત છે તથા દ્રવ્ય ૬ છ ધર્માસ્તિકાય. ૧. અધર્માસ્તિકાય, ૨, આકાશાસ્તિકાય, ૩, પુદ્ગલાસ્તિકાય ૪. કાલ, ૫ એ પાંચ અજીવ, છઠો જીવ, તથા તર્ક ૬ (દર્શન)—જૈન, ૧, મીમાંસક, બૌધ, ૩ નૈયાયિક, ૪, વૈશેષિક, ૫ સાંખ્ય, ૬ તથા ભાષા ૬ છ—સંસ્કૃત, ૧. પ્રાકૃત, ૨, અપભ્રંશ, ૩, સૌરસેની, ૪, માગધી, ૫, પિશાચી, ૬ એ છ–છ છત્તીસ બોલના પરમાર્થના જાંણુ તે માહરા ગુરૂ તત્ત્વ જાણુવા. ૪.॥૫॥

सगभयरहिओ सगपिंडपाणएसणसुहेहिं संजुत्तो ।
अट्ठमयट्ठाणरहिओ, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ:—હવે પાંચમી છત્રીસી કહે છે. સાતભય—ઇહલોકભય, ૧, પરલોકભય, ૨, અસરણુભય, ૩ મરણુભય, ૪ ચોરભય, ૫, અકસ્માતભય, ૬ આદાનભય. ૭ એ સાત ભય રહિત છે, તથા પિંડેસણા ૭ તથા પાણેસણા ૭—સંસટ્ઠા ૧ મસંસટ્ઠા ૨ ઉદ્ધિય ૩ તહ અપ્પલેવિયા ૪ ચેવ. ઉગ્ગહિયા, ૫ પગ્ગહિયા, ૬ ઉજ્જિય ધમ્માય, ૭ સત્તમિહા. ૧–પ્રથમ પિંડેપણા–સંસૃષ્ટ ખરડેલા હાથ તથા પાત્રાદિ ૨, અસંસૃષ્ટ હસ્ત અસંસૃષ્ટ પાત્ર એટલે અખરડિત દહી એહવો પિંડ ગ્રહતા અભિગ્રહ ધારીને પ્રથમ પિંડેષણા, ૧, સંસૃષ્ટ બીજી, ૨ ગાથામાં વ્યત્યયે આણ્યું છે તે સુખોચ્ચારણ માત્ર માટે અસંસૃષ્ટ હાથ સંસૃષ્ટ-પાત્ર વા અસંસૃષ્ટ પાત્ર, સંસૃષ્ટ હાથ એહવી ભીક્ષા ગ્રહતાને ત્રીજી પિંડેષણા. ૩, અલ્પલેપા તે શું ? અલ્પ તે અભાવવાદી નિર્લેપ પૃથક્યાદિ ગ્રહતાને ચતુર્થી પિંડેષણા, ૪ અવગ્રાહીતા નામ ભોજનકાતિ શરાવલાદિકને વિષે થાપ્યું જે ભોજન જાતિ તેહવી ભિક્ષા લેવી તે પાંચમી પિંડેષણા. ૫. ગૃહીતા નામ–ભોજનખનાઇ દેતાને ઊજમાંલ થાતે કરાદિકથી પડયું તે ભોજન જાત (ચ) તે, ભોગવવાને કાજે કરાદિકેં જે ગ્રહ્યુ તે છઠી પિંડેષણા. ૬ ઉજ્ઝીતમતિશું છાંડવા યોગ્ય ભોજન જાત દ્વિપકાદિકં પણ નવાં છે તે વળી અર્દ્ધત્યક્તાવશેવ-માત્ર દેહતાને સાતમી પિંડેષણા. ૭ પાણેષણા પિણ ઇમિજ સાત પ્રકારેં તે મધ્યે ચોથી પિંડેષણા અપ્પલેવા માંહે નાનાપણું આયામ સોવીરકાદિ નિર્લેપ જાંણવું. ઇમ ૧૪ ભેદના જાંણુ તથા સાત પ્રકારના સુખેં સંયુક્ત—૧ સંતોષ, કરણ–ઇંદ્રિય તેહનો જીપવો તે સુખ બીજું, ૩ પ્રસન્ન ચિત્તતા, ૪ દયાળુપણો, ૫ સત્યપણો, ૬ પવિત્રપણો, ૭ દુર્જનથી વેગળો રેહેવો તે સુખ સાતમું એ ૨૮ તથા આઠ મદના સ્થાનકથી રહિત જાતિમદ ૧, કુલમદ, ૨, લાભમદ, ૩, બલમદ, ૪ ઐશ્વર્યમદ, ૫, રૂપમદ, ૬ વિદ્યામદ. ૭ અને તપમદ ૮ એ આઠ મદથી. એ પાંચમી છત્રીસી એ ગુણતત્વ રીતે વિરાજમાન તે માહરા ગુરુ જાંણવા. ૫. ॥ ૬ ॥

अट्ठविहनाणदंसण चारित्ताचारवाइगुणकलिओ ।
चउविहबुद्धिसमेओ, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ—અટ્ઠવિહ–આઠ જાતિના જ્ઞાનાદિક આચાર–કાલે ૪ વિણુએ ૨ બહુમાણે, ૩ ઉવહાણે, ૪ તહ, અનિન્હવણે, ૫ વંજણ, ૬ અત્થ, ૭ તદુભયે, ૮ અટ્ઠવિહો નાણમાયારો. ૧ તથા દર્શનાચાર, ૮–નિસ્સંકિય, ૧ નિક્કંખિય, ૨ નિવિત્તીગિચ્છા, ૩ અમૂઢદીઠિ અ. ૪ ઉવવૂહ, ૫ થિરીકરણે ૬ વચ્છલ, ૭ પભાવણે, ૮ અટ્ટ. ૨ એ. ૧૬ તથા ચારિત્રાચારના, ૮ ભેદ તે પાંચ સમિતિ, ત્રણ ૩ ગુપ્તિ, એ ૨૪ બોલ થયા વળી આચરવંત. ૧ આહારવંત, ૨ વ્યવહારવંત, ૩ વિહારવંત, ૪ અપરિશ્રાવિવંત, ૫ નિર્જરાવંત, ૬ અપાયદર્શી, ૭ એષણાવંત, ૮ એ આઠ ગુણવંત ગુરુ વળી ચ્યારબુદ્ધિ, ૪ ઔત્પાતિકી, ૧ વૈનયિકી, ૨ કાર્મિણિકી, ૩ પારિણામિકી, ૪ એ સર્વ મળી ૩૬ છત્રીસ ગુણે બિરાજમાન મ્હારા ગુરુ જાણવા. એ છઠ્ઠી છત્રીસી. ગાથા. ૭

अट्ठविहकम्म, अट्ठग जोगमहसिद्धिजोगादिट्ठि विउ ।
चउविहअणुओगनिउणो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ८ ॥

ભાવાર્થઃ—હવે સાતમી છત્રીસી કહે છે–આઠ કર્મ જ્ઞાનાવરણાદિક તેહના સૂક્ષ્મ ભાવના જાણ. ૮ વળી અષ્ટાંગયોગ–યમ ૧, નિયમ ૨, આસન ૩, પ્રાણાયામ ૪, પ્રત્યાહાર ૫, ધારણા ૬, ધ્યાન ૭, સમાધિ ૮, એ અષ્ટાંગયોગ કહીયે–તેમાં યમ તે પ્રાણાતિપાતવિરમણાદિ મહાવ્રત, ૧ નિયમ–શૌચ, સંતોષાદિ. ૨ આસન–પદ્માસનાદિ, ૩ પ્રાણાયામ શ્વાસનિરોધાદિક ચાર અંગ સ્થિરતા વધારવા માટે અભ્યાસ કરવો. ૪ પછી પ્રત્યાહાર જે આત્માને વિષયથી ખેંચીને સ્વરુપ સન્મુખ કરવો તે. ૫ ધારણા જે ધ્યેય અરિહંતાદિક શુદ્ધ નિમિત્ત અથવા આત્મસ્વરુપ તે ધ્યેય છે. તેહને વિષે પોતાના ઉપયોગની એકાગ્રતા કરવી તે ધારણા, ૬ તે ધારણાયે અંતર્મુહૂર્ત્ત સીમ સ્થિરતા રહેવી તે ૭ ધ્યાનપ્રતે ધ્યાનના સુખ મધ્યેલીન તે સમાધિ. ૮ એ આઠ યોગના અભ્યાસી. ૮ વળી આઠ મહા સિદ્ધિ અણિમાદિક, તથા આઠ યોગદૃષ્ટિ–મિત્રા ૧ તારા, ૨ બલા, ૩ દીપ્રા, ૪ સ્થિરા, ૫ કાન્તા; ૬ પ્રભા, ૭ પરા, ૮ ઇહાં પેહેલી, ૪ ચ્યાર દૃષ્ટિ મધ્યે માર્ગાનુસારીથી માંડીને ગ્રંથી ભેદી સીમ પુહચે સંવેદન જ્ઞાનથી યદ્યપિ વેદ્ય સંવેદ્ય પદને પુહચે નહી, સ્થિરાદ્દિમેં આવ્યો સમકીત પામે, પછી તે સ્પર્શના જ્ઞાન થકો–અનુભવ જ્ઞાની થકો તે ભેદ રત્નત્રયી પરિણમી અભેદ રત્નત્રયીને ચલેં ઘન ઘાતી ખપાવીને કેવળી થાયે તિવારે આઠમી દૃષ્ટિ પહોત્યો કહીયે. એ ગુણે યુક્ત, તથા ચ્યાર ૪ અનુયોગમાં નિપુણ–દ્રવ્યાનુયોગ, ૧ ગણિતાનુયોગ, ૨ ચરણકરણાનુયોગ, ૩ ધર્મકથાનુયોગ, ૪ એ સર્વ મળી ૩૬ એ સાતમી છત્રીસ

જાણવી, અથવા મૂળ અનુયોગ, ઉપક્રમ જે તે પણે થવાનો ઉદ્યમ (ઉદ્યોગ) ૧ વસ્તુને વિષે સમકાલીઘાતક ગુણ તે નિક્ષેપ. ૨ વસ્તુનો સ્વરુપાર્થ-ફલાર્થ પ્રમુખ અર્થનો કહેવો તે અનુગમ, ૩ વસ્તુના અવસ્થાંતરીભાવ કથક તે નય. ૪ એ પિણચ્યાર અનુયોગ બીજા જાણવા. ૭ ૮.

नवतत्तण्णू नवबंभगुत्तीगुत्तो नियाणनवरहिओ ।
नवकप्पकयविहारो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ:—હવે આઠમી છત્રીસી કહે છે-નવ તત્ત્વના જાણ, નવ વાડ બ્રહ્મચર્યની તેના પાલક. એકલી સ્ત્રી સંઘાતે એકલા બ્રહ્મચારીયે એક વસતિએ રાત્રે વસવો નહીં. ૧ સ્ત્રીનાં શૃંગાર વિલાસ વિલાપની કથા ન કહેવી, ૨ જે પાટ, બાજોઠે સ્ત્રી બેઠી હોય તે થાનકે બે ઘડી માંહે પુરૂષે બેસવો નહીં, પુરૂષને આસને સ્ત્રીયે બે તથા, ૪ ઘડી સીમ બેસવો નહીં. ૩ સ્ત્રીનો મનોહર ગુહ્ય ઇન્દ્રી જોવો નહીં. ૪ જ્યાં સ્ત્રી પુરૂષ ભોગવતાં હુવે તે કાલના શબ્દવિલાસ સાંભળવા નહીં. ૫ બ્રહ્મચારી પેહેલાં ભોગ ભોગવ્યા સંભારવા નહીં. ૬ બ્રહ્મચારીયે ચીકણા આહાર કરવા નહીં. ૭ બ્રહ્મચારીયે અતિમાત્રાએ આહાર કરવો નહીં ૮ બ્રહ્મચારીયે શરીરની શોભા ન કરવી. ૯ એ નવવાડી પાળે. ૧૮ નવ નિઆંણા ૯ રહિત. ૨૭. અને નવ કલ્પી વિહારના કરણહાર-ચોમાસાનો એક વિહાર, શેષ કાલના ૮ મહિનાના આઠ વિહાર એ નવ વિહારે વસતિ ગોચરી સ્થંડિલ, સર્વ પાલટવી; ક્ષીણ જંઘાબલ ગીતાર્થને વિહારનો નિયમ નહીં "वास-सयंमि वसंता; मुणिणो आराहगा भणिया" ઈત્યુપદેશમાલા વચનાત્, એ આઠમી છત્રીસીના ધરણહાર તે મ્હારા ગુરૂ જાણવા. ૯

दसभेय अ संवर, संकिलेसउवघायविरहिओ निच्चं ।
हासाइछक्करहिओ, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १० ॥

ભાવાર્થ:—હવે નવમી છત્રીસી કહે છે-દસ ૧૦ પ્રકારના સંવર સંયુક્ત-પાંચ ઇંદ્રિ વશ એ પાંચ સંવર, તીન યોગ રોકવા એ ૩, ઔધિક, ઉપગ્રાહિક, ઉપધિનો માન એ દશ સંવર, દસ ૧૦ પ્રકારનો સંક્લેશ-૧ ઉપધિ સંક્લેશ, ૨ વસતિ સંક્લેશ, ૩ કષાય સંક્લેશ, આહાર સંક્લેશ, ૫-૬-૭ તીન યોગની ચપલતા તે સંક્લેશ, ૮ અજ્ઞાન સંક્લેશ, ૯ અદર્શન સંક્લેશ, ૧૦ અચારિત્ર-ક્રિયાનો સંક્લેશ. એ ૧૦ દશ સંક્લેશથી રહિત, તથા સંજમના ૧૦ દશ ઉપઘાત થી રહિત. " દશ સંજમોવઘાયા, ઉગ્ગમ, ૧ ઉપ્પાયણે, ૨ સ, ૩ પરિકમ્મે, ૪ પરિહરણ, ૫ નાણ, ૬ દંસણ, ૭ ચરિત્ત, ૮ અચિઅત્ત, ૯ સંરકખે ૧૦ ૧ વળી હાસ્ય, રતિ, અરતિ, શોક, ભય, દુગંછા. એ ૬ છ થી રહિત, એ નવમી ૩૬ સી ગુણે બેક્ત મ્હારા ગુરૂ જાણવા. ૧૦

दसविहसामायारी, दसचित्तसमाहिठाणलीणमणो ।

सोलसकसायचाई, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ:—દશમી છત્રીસી કહે છે. દસ સામાચારી–ઇચ્છાકાર, ૧ મિચ્છાકાર, ૨ તહક્કાર, ૩ છંદણા, ૪ નિમંતણા, ૫ પુચ્છણા, ૬ આપુચ્છણા, ૭ આવસ્સહી, ૮ નિસ્સીહી, ૯ ઉપસંપદા, ૧૦ એ દસ સામાચારી સાધુની નિત્યની, ચિત્તની સમાધિના સ્થાનક, નવ વાડિ ૯ દશમો પરિચય, એ ૨૦ અનંતાનુબંધી આદિ ૧૬ સોળ કષાયના ત્યાગી એટલે દશ સમાધિ લીન, સોળ કષાયત્યાગના ઉદ્યમી તે ગુણ ૩૬ સી બિરાજમાન મ્હારા ગુરૂ જાણવા. એ દશમી છત્રીસી જાણવી. ૧૧.

पडिसेवसोहिदोसे, दसदसविणयाइचउसमाहीओ ।

चउभेयाउ मुणंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ:—દશ પ્રકારની પ્રતિસેવા–દર્પે ૧, પ્રમાદે ૨, અણાભોગે ૩, આતુરતાએ ૪, આપદાયે ૫, સંકિએ ૬, સહસાત્કારે ૭, ભયે ૮, પ્રદોષે ૯, વિચારણાએ, ૧૦ એ દશે કારણે દોષ લાગે ૧૦ તે લગાડતા નથી. દશ શોધિ દોષ–" આકંપઈત્તા, ૧ અનુમાણઈત્તા, ૨ જં દિટ્ઠં, ૩ બાયરં, ૪ ચ, ૫ સુહુમં, ૬ વા છન્નં, ૭ સદ્દાઉલયં, ૮ બહુજણ, ૯ અવત્ત, ૧૦ તસ્સેવી. ૧ " એ દસ એવં ૨૦ વિનય સમાધિના ભેદ ૪, તપસમાધિના ભેદ, ૪ શ્રુતસમાધિના ભેદ, ૪ આચાર સમાધિના ભેદ, ૪ એ ૧૬ મિળ્યા ૩૬ ના જાણ તે માહરા ગુરૂ જાણવા એ ૧૧ મી છત્રીસી. ૧૨

दसविहवेआवच्चं, विणयं धम्मं च पड्ड पयासंतो ।

वज्जियअकप्पछक्को, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ:—દશ પ્રકારનો વેયાવચ્ચ–" આયરિય, ૧ ઉવજ્ઝાએ, ૨ તવસ્સિ, ૩ સેહે; ૪ ગિલાણ, ૫ સાહુસ્સુ, ૬ સમણુન્ન, ૭ સંઘ, ૮ કુલ, ૯ ગણ ૧૦–વેયાવચ્ચં હવઇ દસહા. ૧ " તથા દશ પ્રકારનો વિનય–અરિહંત. ૧ સિદ્ધ, ૨ ચેઇય, ૩ સુએ, ૪ ય ધમ્મે, ૫ ય સાહુવગ્ગે, ૬ ય આયરિય, ૭ ઉવજ્ઝાએ, ૮ પવયણે, ૯ દંસણે, ૧૦ વિણઓ. ૧ " એવં ૨૦ તથા દશવિધ યતિધર્મને વિષે સદા ઉદ્યમી છે–ખંતી ૧ મદ્દવ, ૨ અજ્જવ, ૩, મુત્તી, ૪ તવ, ૫ સંજમે, ૬ ય બોધવે, સચ્ચં, ૭ સોયં, ૮ અકિંચણં ૯ બંભં ૧૦ ચ જઇધમ્મો. " એવં ૩૦ ષટ્ પ્રકાશક તથા દશવૈકાલિકે કહ્યો જે અકલ્પ્ય છક્ક તેના વર્જવાવાળા, એ ૩૬ ગુણે યુક્ત મ્હારા ગુરૂ જાણવા. એ બારમી છત્રીસી. ૧૩

दसभेयाइ रूईए, दुवालसंगेसु बारउवंगेसु ।

दुविहासिक्खाइ निउणो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ:—દશ ૧૦ રૂચિવંત–" નિસગ્ગુવએસરૂઈ, આણરૂઈસુત્ત–બીયરૂઇ-

મેવ, અભિગમવિત્થારરૂઇ, કિરિયા સંખેવધમ્મરૂઇ ૧ " ૧૦ અંગ બાર-" આયારો, સૂયગડો, ૨ ઠાણું, ૩ સમવાયો, ૪ વિહાપન્નત્તી, ૫ ણાયાધમ્મકહાઓ, ૬ ઉવાસગદસાઓ, ૭ અંતગડદસાઓ, ૮ અણુત્તરોવવાઇયદસાઓ, ૯ પણ્હાવાગરણું, ૧૦ વિવાગસુઅં, ૧૧ દિટ્ઠિવાઓ, ૧૨ " ઇતિ ૧૨બાર અંગ, તથા બાર ઉપાંગ -ઉવવાઇ, ૧ રાયપસેણી, ૨ જીવાભિગમ, ૩ પન્નવણા ૪ જંબૂદ્વીપપન્નત્તી, ૫ ચંદપન્નત્તી, ૬ સૂરપન્નત્તી, ૭ (નિરયાવલિય) પુપ્ફીય, ૮ પુપ્ફચૂલિયા, ૯ (કપ્પીઆ ૧૦) કપ્પવડંસીયા, ૧૧ વણ્હીદસા, ૧૨ એ પાંચ સૂત્ર મિળી એક નિરયાવળી કહેવાય છે. એમ ૧૨ ઉપાંગના જાણ, તથા બે શિક્ષા-ગ્રહણાશિક્ષા જે શ્રુતજ્ઞાનનો ભણવો, ૧ આસેવના શિક્ષા જે સર્વક્રિયાનો શીખવો, ૨ એ છત્તીસ ગુણે કરી શોભિત તે આચાર્ય ગુણવંત જાણવા. એ તેરમી છત્રીસી યુક્ત મ્હારા ગુરૂ જાણવા. ૧૪.

एगारसड्ढपडिमा, वारसवय तेरकिरिट्ठाणेय ।
सम्मं उवएसंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—અગીયાર પ્રતિમા શ્રાવકની-" દંસણ, ૧ વય, ૨ સામાઇય, ૩ પોસહ, ૪ પડિમા, ૫ અબંભ, ૬ સચ્ચિત્તે, ૭ આરંભ, ૮ પેસ ૯ ઉદ્દિટ્ઠવજ્જએ, ૧૦ સમણભૂએ, ૧૧ અ. ૧ " શ્રાવકનાં વ્રત બાર ૧૨-સ્થુલ પ્રાણાતિપાતવિરમણાદિ પાંચ અણુવ્રત, ૫ ત્રણ ગુણવ્રત; ૩ ૪ ચ્યાર શિક્ષાવ્રત. એવં બાર, તથા તેર કિરિયા સ્થાનક સૂયગડાંગે વહ્યા તે-" અટ્ઠા, ૧ ડણટ્ઠા, ૨ હિંસા, ૩ ડકમ્હા, ૪ દિટ્ઠિ, ૫ ય મોસ, ૬ દિન્ને, ૭ અ અજ્જત્થ, ૮ માણ, ૯ મિત્તે, ૧૦ માયા, ૧૧ લોહે, ૧૨ રિયાવહિયા. ૧૩ ૧ " સમ્યગ્ પ્રકારે ઉપદેશ દેતા તે છત્રીસગુણે બિરાજમાન મ્હારા ગુરૂ જાણવા. ૧૪ એ ચૌદમી છત્રીસી જાણવી. ૧૫

वारसउवओगविऊ, दसविहपच्छित्तदाणनिउणमई ।
चउदसउवगरणधरो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—બાર ઉપયોગના જાણ. પાંચ જ્ઞાન, તીન અજ્ઞાન, ચ્યાર ૪ દર્શન એ બાર ઉપયોગ, દશ પ્રાયશ્ચિત્ત " તં દસવિહમાલોયણ, ૧ પડિક્કમણે, ૨ ભય, ૩ વિવેગે, ૪ તહેવ ઉસ્સગ્ગે. ૫ તવ, ૬ છેય, ૭ મૂલ, ૮ અણુતટ્ઠિએ, ૯ અપારંચિએ, ૧૦ ચેવ. ૧ એ દશ ૧૦ પ્રાયશ્ચિત્તના દાતાર નિપુણ બુદ્ધિમંત. તથા ૧૪ ચૌદ ઉપકરણના ધરણહાર તેમાં ૭ પાત્રનાં ઉપકરણ-" પત્તં, ૧ પત્તાબંધો, ૨ પાયઠવણં, ૩ ચ પાયકેસરિયા ૪ પડલાઈ, ૫ રયત્તાણં, ૬ ગુચ્છઓ પાયનિજ્જોગો. ૧ " એ ૭ પાત્રના ઉપકરણ, અને સાત ૭ શરીરના-" મુહણંત ૧ રયોહરણં, ૨ કંબલે, ૩ કપ્પગ, ૪ ચોલપટ્ટો ય ૫ ઉત્તરપટ્ટો છટ્ઠો, ૬ સત્તમો પાયપૂંછણયો ૧ " એ ૧૪ ઉપગરણ સૂજતા માનોપેત ધરે, વધતા ન રાખે,

કારણે પાઢરૂં રાખે, ઔપગ્રહિક ઉપગરણનો માન નથી, એહવા ગુણવંત તે માહરા ગુરૂ જાણવા. ૧૬.

बारसभेयंमि तवे, भिक्खू पडिमासु भावणासुं च ।

निच्चं च उज्जमंतो, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ १७ ॥

ભાવાર્થઃ—હવે સોળમી છત્રીસી કહે છે—બારભેદે તપ—૭ બાહ્ય તપ—" અણસણ ૧ મૂણોયરિયા ૨, વિત્તીસંખેવણં ૩ રસચ્ચાઓ ૪ કાયકિલેસો ૫, સંલીણયા ૬ ય બજ્જો તવો હોઇ ॥ ૧ ॥ " તથા છ ૬ અભ્યંતરતપ—"પાયચ્છિત્તં વિણઓ ૨, વેયાવચ્ચં ૩ તહેવ સજ્ઝાઓ ૪. ઝાણં ૫ ઉસ્સગ્ગોવિ ય ૬, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઇ. ॥ ૨ ॥ " એ બાર તપ તથા ભિક્ષુની—સાધુની પ્રતિમા બાર—પેહેલી ૧ માસની, ઇમ યાવત સાતમો સાત માસની, જઘન્ય એકાંતરોપવાસ, ઉત્કૃષ્ટ યથાશક્તિ દીઠે દંડાશનાદિક આસને આતાપના રાત્રેં કાઉસ્સગ્ગ, એ રીતે કરવાની આઠમી સત્તમસત્તમિયા, નવમી નવમનવમીયા, દસમી દસમીયા, ઈગ્યારમી એક અઠ્ઠમનો, તીન રાત્રિની બારમી, એક અહોરાત્રીની અને બાર ૧૨ ભાવના—" પઢમમણિચ્ચ ૧ મસરણં ૨, સંસારો ૩. એગયાય ૪ અન્નત્તં, ૫ અસુઇત્તં ૬ આસવ ૭ સંવરો ય ૮ તહ નિજ્જરા નવમી ૯ ॥ ૧ ॥ લોગસહાવો ૧૦ બોહી ૧૧ દુલ્લહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા ૧૨ એઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેયવ્વા પયતેણં ॥ ૨ ॥ " એ સર્વ મળી ૩૬ છત્રીસ બોલના ઉદ્યમી તે માહરા ગુરૂ જાણવા એ સોળમી છત્રીસી જાણવી. ॥ ૧૭ ॥

चउद्दसगुणठाणनिउणो, चउद्दसपडिरुवपमुहगुणकलिओ ।

अट्ठसुहुमोवएसी, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ १८ ॥

ભાવાર્થઃ—ચૌદ ૧૪ ગુણઠાંણાના જાંણ, તે ગુણઠાંણાનાં નાંમ—મિચ્છે ૧ સાસણ ૨ મીસે ૩, અવિરય, ૪ દેસે, ૫ પમત્ત, ૬ અપમત્તે ૭ નિયટ્ટિ ૮ અનિયટ્ટિ, ૯ સુહુમ, ૧૦, ઉવસમ, ૧૧ ખીણ, ૧૨ સયોગિ, ૧૩ અયોગિ ૧૪ ગુણા ॥ ૧ ॥ " એ ૧૪ તથા પ્રતિરુપાદિક ચૌદ ગુણ સહિત—" પાડિરૂવો ૧ તેયસ્વી ૨, જુગપ્પહાણાગમો ૩ મહુરવક્કો ૪ ગંભીરો, ૫ ધીમંતો ૬, અવએસપરો ય, ૭ આયરિઓ ॥ ૧ ॥ અપરિસ્સાવી ૮ સોમો ૯, સંગહસીલો ૧૦ અભિગ્ગહમઇ અ ૧૧ અવિકત્થણો ૧૨ અચવલો ૧૩ પસંતહિયઓ ગુરૂ હોઈ ૧૪ ॥ ૨ ॥ એ ૧૪ મળી ૨૮ તથા અષ્ટાંગ નિમિત્ત—દિવ્ય ૧, ઉત્પાત ૨, આંતરિક્ષ ૩, ભોમં ૪, અંગ ૫, સ્વર ૬, લક્ષણં ૭, વ્યંજનં ૮, એ આઠ અંગ નિમિત્તના જાણ પણ નિમિત્તને પ્રકાશે નહી. ૮ એ સર્વ મળી ૩૬ છત્રીત્રીસીના ધરણહાર તે માહારા ગુરૂતત્ત્વ જાણવા. એ સત્તરમી છત્રીસી જાણવી.૧૮

पंचदसजोगसन्ना—कहणेण तिगारवाण चाएण ।

सल्लतिगवज्जणेणं, छत्तीसगुणो गुरु जयउ ॥ १९ ॥

ટબાર્થ—પન્નર યોગ "સચ્ચેયરમોસઅસચ્ચસમીમણ ૪ વય ૪ વિઉવ્વ ૨, આહાર ૨, ઉરલં ૨, મીસ કમ્મણ ૧ ઇય યોગા પન્નરભેએણં ॥ ૧ ॥" ૧૫ । તથા સંજ્ઞા પન્નર ૧૫–આહારસંજ્ઞા ૧, ભયસંજ્ઞા ૨, મૈથુનસંજ્ઞા ૩, પરિગ્રહસંજ્ઞા ૪, ક્રોધસંજ્ઞા ૫, માનસંજ્ઞા ૭, માયાસંજ્ઞા ૭, લોભસંજ્ઞા ૮, લોકસંજ્ઞા ૯, ઓઘસંજ્ઞા ૧૦, સુખસંજ્ઞા ૧૧, દુઃખસંજ્ઞા ૧૨, મોહસંજ્ઞા ૧૩, દુગંછાસંજ્ઞા ૧૪, શોકસંજ્ઞા ૧૫, એ સર્વ મળી ૧૫ પન્નર સંજ્ઞાએં ધર્મને ધર્મમેં ગિણતા નથી. એહવા પ્રરૂપણાના ધણી છે। ગારવ તીન ૩–સાતાગારવ ૧, રિદ્ધિગારવ ૨, રસગારવ ૩, એ ૩ ના ત્યાગી છે. ૩૩ । તથા સલ્ય તીન તે માયાસલ્ય ૧, નિયાણસલ્ય ૨, મિથ્યાત્વસલ્ય ૩ એ તીન સલ્ય રહિત. । એહ ૩૬ ગુણે યુક્ત તે માહરા ગુરૂત્વ જાંણવા. । ૧૮ એ અઢારમી છત્રીસી જાંણવી. ॥૧૯॥

सोलससोलस उग्गम-उप्पायणदोसविरहिआआहारे ।
***चउहाभिग्गहनिरओ, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २० ॥**

ટબાર્થ—સોલ ઉદ્ગમ દોષ–૧૬–સોલસ ઉગ્ગમદોસા આહાકમ્મુ ૧ દ્દેસીય ૨ પૂઇયિકમ્મે ૩ ય મીસજાએ ૪ અ । ઠવણા ૫ પાહુડિઆએ ૬ પાઓયર ૭ કીય ૮ પામિચ્ચે ॥ ૧ ॥ પરિઅટ્ટિએ ૧૦ અભિહડુ ૧૧–બ્ભિન્ને ૧૨ માલોહડે ૧૩ ય અછિજ્જે ૧૪ અણિસિટ્ઠ ૧૫ જ્ઝોયરએ, સોલસ પિંડુગ્ગમે દોસા ॥૨॥" ૧૬ । તથા સોલ ઉત્પાદના દોષ ૧૬–" ધાઇ ૧ દૂઇ ૨, નિમિત્તે, ૩, આજીવ, ૪, વણીમગે ૫, તિગિચ્છા ય । ૬ કોહે ૭ માણે ૮ માયા ૯, લોભે ૧૦ અ હવંતી દસ એએ ॥ ૧ ॥ પુવ્વિં પચ્છા ૧૧ સંથવ, ૧૨ વિજ્જા ૧૩ મંતેય ૧૪ ચુણ્ણ ૧૫ જોગે અ, ઉપ્પાયણાઇદોસા ૧૬, સોલસમે મૂલકમ્મે ય ॥ ૨ ॥ " એ દોષ રહિત આહારના લેણહાર. એમ ૩૨ । તથા દ્રવ્ય, ૧ ક્ષેત્ર, ૪, કાલ, ૩ ભાવ, ૪ રૂપ ચ્યારભેદે અભિગ્રહના ધરણહાર એ ૩૬ ગુણના ધણી તે માહરા ગુરુતત્ત્વ જાણવા । એ ઓગણીસમી છત્રીસી જાંણવી. ॥૨૦॥

सोलसवयणविहिन्नू, सत्तरसविहसंजमंमि उज्जुत्तो ।
तिविराहणाविरहिओ, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २१ ॥

ટબાર્થ—સોલ વચન વિધિના જાંણ, ૧૬–કાલતિઅં ૩ લિંગતિઅં ૩ વયણતિઅં ૩ તહપરુક્ખ ૧૦ પચ્ચક્ખં ૧૧ । ઉવણયાઇચઉક્કં ૧૫, અજ્ઝત્થં ૧૬ ચેવસોલસમં ॥ ૧ ॥ તથા સત્તરંવિધસંજમ–૧૭–પંચાશ્રવથી વિરમણ એ પાંચ, પંચેન્દ્રિયનિગ્રહ એ ૧૦, કષાય ૪ અને દંડ ૩ ની વિરતિરૂપ એ ૧૭; અથવા–પુઢવિ–દગ–અગણિ–મારુઅ–વણસ્સઇ બિતિ ચઉ પણિંદિ અજીવે ૧૦ પેહાપેહ પમજ્જણ, પરિઠવણ મણો વએકાએ ॥૧॥" એ પણ ૧૭ એમ ૩૩।

* પાઠાંતરમ્ (ચઉવિહ).

તથા તીન વિરાધના તે જ્ઞાન વિરાધના ૧, દર્શન વિરાધના, ૨, ચારિત્ર વિરાધના ૩ રહિત. । એ છત્રીસ ગુણે બિરાજમાન તે માહરા ગુરુતત્ત્વ જાણવા. એ વીસમી છત્રીસી જાણવી. ॥ ૨૧ ॥

नरदिक्खदोस अट्ठारसेव अट्ठार पावठाणाइं ॥
दूरेण परिहरंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २२ ॥

ટબાર્થ—નર જે પુરુષના દીક્ષાના દોષ અઢાર ૧૮ તેહના જાણ—*બુડ્ઢો ૧ જડ્ડો ૨ કીવો ૩ હડ્ડજુત્તો ૪ તહય ગહિલો ૫ અવિણીઓ ૬ અભીરુ ૭ ઈત્યાદિક આવશ્યક નિર્યુક્તિથી જાણજો અઢાર એ ૧૮ । અને અઢાર પાપસ્થાનક—પ્રાણાતિપાત ૧ મૃષાવાદ ૨, અદત્તાદાન, ૩ મૈથુન, ૪ પરિગ્રહ, ૫, ક્રોધ, ૬ માન, ૭ માયા, ૮, લોભ, ૯ રાગ, ૧૦ દ્વેષ, ૧૧ કલહ ૧૨, અભ્યાખ્યાન, ૧૩ પૈશૂન્ય ૧૪ રતિ અરતિ, ૧૬, માયા મૃષાવાદ, ૧૭, મિથ્યાત્વશલ્ય ૧૮ એ અઢાર પાપ સ્થાન દૂરે પરિહરતા એ છત્રીસ ગુણ બિરાજમાન તે આચાર્ય ગુણવંત જાણવા. ॥ ૨૨ ॥

सीलंगसहस्साणं, धारंतो तह य बंभभेआणं।
अट्ठारसगमुयारं, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २३ ॥

ટબાર્થ—અઢાર હજાર સીલાંગરથના ધરણહાર—બ્રહ્મચર્યના ભેદ ૧૮— "ઓરાલિયં ચ દિવ્વં, મણવયણકાએણ કરણજોએણં; અણુમોયણ કારવણે કરણે ભેયટ્ઠારસ્સ ॥ ૧ ॥" એ અઢાર અબ્રહ્મની નિવૃત્યા છે—એથી અઢાર બ્રહ્મચર્ય ઉદાર કહીએ તે એ ૩૬ ના ધરણહાર તે માહરા ગુરુ જાણવા. ૨૨—॥૨૩॥

उस्सग्गदोसगुणवीस-वज्जओ सत्तरभेअमरणविहिं ।
भवियजणे पयडंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २४ ॥

ટબાર્થ—કાઉસ્સગ્ગના ૧૯ ઓગણીસ દોષ રહિત—ઘોડગ ૧ લય ૨ ખંભાઈ ૩ માલૂ; ઈત્યાદિ ભાષ્યથી જાણી લેવા. ૧૯ । તથા મરણ સમાધિના સત્તર ભેદ ૧૭ ભગવતીથી જાણજ્યો. ઈત્યાદિક અર્થ ભવ્યજનને ઉપદેશે પ્રગટ કરતા એ તેવીસ ૨૩ તી છત્રીસી ગુણે બિરાજમાન તે ગુરુ જાણવા. ॥૨૪॥

वीसमसमाहिट्ठाणे, दसेसणा पंच गासदोसे य ।
मिच्छत्तं च चयंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २५ ॥

ટબાર્થ—બીસ અસમાધિ સ્થાનકના નિવારક—"દવદવચારિ ૧ પમજ્જિય

* બાલે ૧ બુડ્ઢે ૨ નપુંસે ૩ ય, કીવે ૪ જડ્ડે ૫ ય વાહિએ ૬ । તેણે ૭ રાયાવગારી ૮ ય, ઉમ્મત્તે ૯ ય અદંસણે ૧૦ ॥ ૧ ॥ દાસે ૧૧ દુટ્ઠે ૧૨ ય મૂઢે ૧૩ ય, અણત્તે ૧૪ જુંગિએ ૧૫ ઇય । ઉબદ્ધએ ૧૬ ય ભયએ ૧૭ સેહનિપ્ફેડિયા ૧૮ ઇયા॥૨॥

૨, દુપમજ્જિય ૪ રિત્તસિજ્જ ૪ આસણિઓ ૫ । રાયણિયપરિભાસી ૬, થેર ભૂઓઘાઈ ૮ ય ॥ ૧ ॥ સંજલણ ૯ કોહણે ૧૦ પિટ્ઠીમંસિયે ૧૧ ભિક્ખભિક્ખમોહારી ૧૨ । અહિગરણકરોદીરણ ૧૩, અકાલસજ્ઝાયકારી ૧૪ ય ॥ ૨ ॥ સસરક્ખપાણિપાએ ૧૫, સદ્દકરે ૧૬ કલહ ૧૭ ઝંઝકારી ૧૮ ય । સૂરપ્પમાણભોઈ ૧૯, વીસ ઇમે એસણાસમિએ ૨૦ ॥ ૩ ॥" તથા દશ એષણા દોષ— "સંકીય ૧ મક્ખિય ૨ નિક્ખિત્ત ૩ પિહિય ૪ સાહરિય ૫ દાયગુ ૬ મ્મીસે ૭ । અપરિણય ૮ લિત્ત ૯ છડ્ડિઅ ૧૦, એસણદોસા દસ હવંતિ ॥૧॥" તથા ગ્રાસદોષ પાંચ ધૂમાંગારક પ્રમુખ, એકવિ મિથ્યાત્વ તેનો ત્યાગ. એ છત્તીસગુણે સહિત તે ગુરુ જાણવા. એ ચોવીસ છત્રીસી થઈ. ॥ ૨૫ ॥

इगवीससबलचाया, सिक्खासीलस्स पनरठाणाणि ।
अंगीकरणेण सया, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २६ ॥

ટબાર્થ—એકવીસ સબલના ત્યાગી તે ગાથા—"તં જહા— હત્થકમ્મ કુવંતે મેહુણં ચ સેવંતે રાઈ ભુંજમાણો આહાકમ્મં ચ ભુંજંતે ॥ ૧ ॥ તત્તો ય રાયપિંડકીયં પામિચ્ચયં, અભિહડં છિજ્જં ભુજંતે, સબલેઉપચ્ચક્ખિયઅ ॥૨॥ છમ્માસબ્ભિંતરઓ ગણાગણે સંકમં કરેમાણે; માસબ્ભિંતરતિન્નિદગ લેવાઈ કરેમાણે. ॥ ૩ ॥ ગિણ્હંતે અ અદિક્ખં, આઉટ્ટિ તહા અણંતવહીયાએ; પુઢવીયઠાણ સિજ્જં, નિસહાયં વા વિચેયંતે ॥ ૪ ॥ માસબ્ભિંતર ઓસ્સાયઠાણાઇતિન્નિકૂડવંતો પાણાયવાઉટ્ટીં કુવ્વંતે, મુસાવયં તેય. ॥૫॥ એવં સચ્ચિત્તણદ્ધાએ સસરક્ખાચિત્તમંતગસિલલે લૂંકોમાવાસ પઇટ્ઠાકોણથુણા તે સીયાં વાસો. ૬ સઙંસપાણસઓ બીએ જીવઉવસંતાણઉ ભવે તહયઠાણાઈ, દેયમાણે સબલે આઉટ્ટિઆએ અ ૭. આઉટ્ટિ મૂલકંદે, પુપ્ફેય ફલે અ બીયહરિયે ય; ભુજંતે સબલેઉ, તહેવ સંવચ્છરસ્સંતો ॥ ૮ ॥ દસ દગદગલેવે કુવ્વમાઇઠાણાઈ દસયવરિસતેચઉહિયસી ઉદગવચ્ચારીયહથ્થમત્તેણં. ॥૯॥

ઠવ્વાઈ ભાયયણેણ, બંદિજ્જત્તભત્તપાણઘિતૂણં, ભુંજઇ સબલો એસો, ઇગવીસમો હોઇ નાયવ્વો ॥ ૧૦ ॥" એ ૨૧ તથા શિક્ષાશીલનાં પન્નર સ્થાનક— *અહ પન્ન રસઠાણેહિં—સુવિણીએત્તિ, બુચ્ચઇ નિયાવિત્તી અચવલે અમાઇ અકુતુહલે. ॥ ૧ ॥ અપ્પં ચાહિક્ખિવઈ પબંધં ચ ન કુવ્વઇ, મિત્તિજ્જમાણો ભયઇ, સુઅં લધ્ધું ન મજ્જઇ. ॥ ૨ ॥ ન ય પાવપરિક્ખેવી, ન ય મિત્તેસુ કુપ્પઇ ૧૦ । અપિપ્પયસ્સાવિ મિત્તસ્સ રહે કલ્લાણભાસઇ ॥ ૩ ॥ કલહડમરવજ્જએ, બુધ્ધે અભિજાઈએ । હરિમં ૧૪ પડિસંલીણે ૧૫ સુવિણીઉત્તિ બુચ્ચઈ.

*અહ પનરસહિં ઠાણેહિં, સિક્ખાસીલુત્ત વુચ્ચઇ ।
નીયાવિત્તી અચવલે, અમાઈ અકુતૂહલે ॥ ઇતિ પાઠાંતરમ્

॥ ૪ ॥ એ ૩૬ છત્તીસગુણે બિરાજમાન ગુરૂ જાણુવા. એ પચવીસમી છત્રીસ જાંણવી. ॥ ૨૬ ॥

वावीसपरीसहहियासणेण, चाएण चउदसण्हं च ।
अब्भिंतरगंथाणं, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २७ ॥

ટબાર્થઃ—બાવીસ પરીષહ સહેવાને સમર્થ તેનાં નામ-ખુહા ૧ પિવાસા ૨ સી ૩ ઉણ્હં ૪, દંસા ૫ અચેલા ૬ રઇત્થિઓ ૮ । ચરિયા ૯ નિસીહિયા ૧૦ સિજ્જા ૧૧, અક્કોસ ૧૨ વહ ૧૩ જાયણા ૧૪ ॥ ૧ ॥ અલાભ ૧૫ રોગ ૧૬ તણફાસા ૧૭, મલ ૧૮ સક્કાર ૧૯ પરીસહા । પન્ના ૨૦ અન્નાણ ૨૧ સમ્મત્તં ૨૨, ઇઅ બાવીસ પરીસહા ॥ ૨ ॥" તથા ૧૪ ચૌદ અભ્યંતર ગ્રંથિના ત્યાગી તેનાં નામ-" રાગો દોસો ય મિચ્છત્તં ૭ કસાયા ૪ હાસછક્કગં ૬ । એગો વેઉત્તિમે ગંથા, અંતરંગા ચઉદ્દસ ॥ ૧ ॥ " એ ચૌદ પ્રકારની ગ્રંથિના ત્યાગી એ છવ્વીસમી છત્રીસી ગુણે બિરાજમાન તે માહરા ગુરૂતત્ત્વ જાણુવા. ॥ ૨૭ ॥

पणवेइयाविसुद्धं, छद्दोसविमुक्कं पंचवीसविहं ।
पडिलेहणं कुणंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २८ ॥

ટબાર્થ—પાંચ વેદિકા વાંદણાં દેતાં-બે હાથ જાનું વિચે રાખવા એ શુદ્ધવેદિકા, ૧. બીજી ચ્યાર ૪ અશુદ્ધવેદિકા. એ પાંચ વેદિકાએં વિશુદ્ધ । વળી છ દોષથી વિમુક્ત-*આરભડા સંમદ્દા, વજ્જયવ્વા ય મોસલી તઇયા, પપ્ફોડણા ચઉત્થી વિકિખત્તા અવેઇયા છઠ્ઠા ॥ ૧ ॥ એ ૬ છ દોષ રહિત વળી પચવીસ પડિલેહણાના કરતા-દિઠ્ઠિપડિલેહણેગા, છઉપક્ખોડતિગતિગંતિરિયા । અક્ખોડપમજ્જણાયા, નવનવ +મુહપત્તિ પણુવીસં. ૧ એ પચવીસ મુહપત્તીની પડિલેહણાના કરતા એ સત્તાવીસમી છત્રીસીગુણે કરી સહિત તે માહરા ગુરૂ જાણુવા ૨૭॥૨૮॥

सत्तावीसविहेहिं, अणगारगुणेहिं भूसियसरीरो ।
नवकोडिसुद्धगाही, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ २९ ॥

ટબાર્થ—સાધુ મુનિરાજના ૨૭ સત્તાવીસ ગુણેં યુક્ત-" વયછક્કમિંદિયાણં ચ નિગ્ગહો ભાવકરણછક્કં ચ । સમણા વિરાગયાવિ ય, મણમાઈણં નિરોહો અ ॥ ૧ ॥ કાયાણ છક્કજોગમ્મિજુત્તયાવેયણાહિયાસણયા । તહ મારણંતિ અહિયાસણા એએ અણગારગુણા ॥ ૨ ॥" એટલે સાધુજીને ગુણેં કરી શોભાયમાન છે શરીર જેહનો તથા નવ ૯ તે મન, વચન, કાયાએ કરૂં નહી, કરાવું નહી,

* આરભડા ૧ સંમદ્દા ૨, મોસલિ ૩ પપ્ફોડણા ૪ ય વક્ખિત્તા ૫ । નચ્ચાવિય ૬ ત્તિ પડિલેહણાએ વજ્જિજ્જ છદ્દોસે ॥

+ પાઠાંતરે-પણુવીસ પડિલેહા.

કરતાંને અનુમોદું નહીં એ નવકોટિ વિશુદ્ધ આહાર, વસતિ, પાત્ર, ઉપગરણના ગ્રાહક છે નિર્દોષ છે. એ છત્રીસ ૨૭-૯ ગુણે કરી બિરાજમાન તે માહરા ગુરૂ જાણવા ॥ ૨૮ ॥ ૨૯ ॥

अडवीसलद्धिपयडण-पउणो लोए तहा पयासंतो ।
अडविहपभावगत्तं, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३० ॥

ટબાર્થ—અઠ્ઠાવીસ મહાલબ્ધિ પ્રગટ કરવા મહા નિપુણ છે તેહના જાણ-સમ્માણુસવ્વવિરઇ, મલ વિપ્પમોસખેલ સવ્વુસહીવિઉવ્વિ આસીવિસઓહી રિઉ-વિઉલ કેવલ સંભિન્ન, ચક્કિ જિણ હરિબલ ચારણ પુવ્વ ગણહર પુલાએ આહા-રગ મહુ ઘય ખીરે આસવો કુટ્ઠબુદ્ધિય બીયમઇ પયાણુસારી ૨૮. આઠ પ્રકારના પ્રભાવકના ગુણે બિરાજમાન તદ્યથા—" પાવયણી ૧ ધમ્મકહી ૨, વાઈ ૩ નેમિત્તિઓ ૪ તવસ્સી ૫ અ । વિજ્જા ૬ સિદ્ધો ૭ અ કઈ ૮, અટ્ઠેવ પભાવગા ભણિયા ॥ ૧ ॥ " એ છત્રીસ ગુણે વિરાજમાન તે ગુરૂ જાણવા. ૨૯ ॥ ૩૦ ॥

एगूणतीसभेए, पावसुए दूरओ विवज्जंतो ।
सगविहसोहिगुणण्णू, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३१ ॥

ટબાર્થઃ—એગૂણત્રીસ ૨૯ પાપશ્રુતની પ્રવૃત્તિના વર્જક છે-" અટ્ઠનિમિત્તં-ગાઈ, દિવ્વુપ્પાયંતરિક્ખભોમં ચ । અંગં સરલક્ખણ વંજણં ચ તિવિહં પુણિક્કિક્કં ॥ ૧ ॥ સુત્તં વિત્તી તહ વત્તિયં ચ પાવસુઅમઉણતીસવિહં । ગંધવ્વનટ્ટવત્થૂ-માઉં ધણુવેયસંજુત્તં ॥ ૨ ॥ " એ ઓગણત્રીસ ૨૯ પાપશ્રુતના ઉપદેશ રહિત । અને સાત ૭ શુદ્ધિના ગુણે ગુણી (તં) લહુયા ? અઅલ્લહાઈ-જાણણ ૨, અપ્પપરનિયત્તિ ૩ અજ્જવં સોહી, દુક્કરકરણ ૫ વિણઓ, ૬ નિસ્સ-લ્લત્તં ચ સોહિગુણા ૭ ॥ ૧ ॥ " એ ત્રીસમી છત્રીસી ગુણે બિરાજમાન તે માહરા ગુરૂ જાણવા ૩૦ ॥ ૩૧ ॥

महमोहबंधठाणे, तीसं तह अंतरारिछक्कं च ।
लोए निवारयंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३२ ॥

ટબાર્થ—ત્રીસમોહની ૭૦ કોડાકોડી સાગરસ્થિતિબંધનાં સ્થાનક જેણે વાર્યા છે-" વારિમજ્ઝેઅવગાહિત્તા, તસે પાણેવિ હિંસઈ ૧ । છાએઇ મુહં હત્થેણં, અંતોનાયં ગલેરવં ૨ ॥ ૧ ॥ સીસાવેઢેણ વેઢિત્તા સંકિલેસેણ મારઇ ૩ । સીસં-મિજ્જે ય આહંતુ દુહમારેણ હિંસઇ ૪ ॥ ૨ ॥ બહુજણસ્સ નેયારં, દીવં તાણં ચ પાણિણં ૫ । સાહારણે ગિલાણમ્મિ પહુકિચ્ચં ન કુવ્વઇ ૬ ॥ ૩ ॥ સાહૂણ ધમ્મકમ્માઓ, જો ભંસેઈ ઉબટ્ઠિયં । નેઆઉયસ્સ મગ્ગસ્સ, અવગારંમિ વટ્ટઈ ૮ ॥ ૪ ॥ જિણાણં ણંતનાણીણં, અવણ્ણં જે પભાસઇ ૯ । આયરિય ઉવ-જ્ઝાએ, ખિંસઈ મંદબુદ્ધિએ ૧૯ ॥ ૫ ॥ તેસિમેવ ય નાણીણં, સમ્મં નો

પઠિતપ્પઈ ૧૧ ॥ પુણો પુણો અહિગરણં, ઉપ્પાએ તિત્થભેયએ ૧૨ ॥ ૬ ॥ જાણં આહમ્મિએ, જોએ પઉંજઇ પયે પયે ૧૩ । કામે વમિત્તા પત્થેઇ, ઇહંમિ ભવિયે ઇય ૧૪ ॥ ૭ ॥ અભિકખણં અ બહુસ્સુત્તં, જે ભાસંતિ બહુસ્સુએ ૧૫ । તહ ય અતવસ્સી ય, જે તવસ્સિત્તિ અહં વએ ૧૬ ॥ ૮ ॥ જાયતેયેણ બહુજણં, અંતો ધૂમેણ હિંસઈ ૧૭ । અકિચ્ચમપ્પણા કાઉં, કયમેઓણ ભાસઇ ૧૮ ॥ ૯ ॥ નિયકુવહિ પણિહીએ, પલિઉંચે સાઇજોગજુત્તે ય ૧૯ । બેઈ સચ્ચં મુસં વયસિ, અજઝીણં ઝંઝએ સયા ૨૦ ॥ ૧૦ ॥ અદ્ધાણંમિ પવિસિત્તા, જો ધણં હરઈ પાણિણં ૨૧ । વીસં ભિત્તા ઉવાએણં, દારે તસ્સેવ લુપ્પઇ ૨૨ ॥ ૧૧ ॥ અભિકખમકુમારેઉ, કુમારેહિં ચ ભાસએ ૨૩ । એવમબંભયારીઉ, બંભયારિત્તઅહં વએ ૨૪ ॥ ૧૨ ॥ જેણે વેસરિયં નીએ, વિત્તે તસ્સેવ લુબ્ભઇ ૨૫ । તપ્પભાવુટ્ઠિએ વાવિ, અંતરાય કરેઈ સે ૨૬ ॥ ૧૩ ॥ સેણાવઈ પસત્થારં, ભત્તારં ચ વિહિંસઇ ૨૭ । ઇટ્ઠસ્સ વાવિ નિગમસ્સ, નાયગં સિટ્ઠિમેવ વા ૨૮ ॥ ૧૪ ॥ અપસ્સમાણો પસ્સામિ, અહં દેવત્તિ વા વએ ૨૯ । અવણ્ણેણં ચ દેવાણં, મહામોહં પકુવ્વઈ ૩૦ ॥ ૧૫ ॥ એ ૩૦ ત્રીસ મહામોહની સ્થાનક રહિત તથા અંતરંગવેરી છ ૬ થી રહિત-કામ ૧, ક્રોધ ૨, લોભ ૩, હર્ષ ૪, માન ૫, મદ ૬ એ છના ત્યાગી તે એકત્રીસમી છત્રીસીના છત્રીસગુણે વિરાજમાન તે માહારા ગુરૂ જાણવા. ॥ ૩૨ ॥

इगाहियतीसविहाणं, सिद्धगुणाणं च पंच नाणाणं ।
अणुकित्तणेण सम्मं, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३३ ॥

ટબાર્થ—શ્રીસિદ્ધભગવંતના ઇગતીસ ૩૧ ગુણ યથા-“ પડિસેહણ સંઠાણે, ૫ વણ્ણ ૫ ગંધ, ૨ રસ, ૫ ફાસ, ૮ વેએ ૩ ય । પણ પણ દુ પણટ્ઠ તિહા, ઇગતીસમકાયસંગરૂહા ॥ ૧ ॥ અહવા કમ્મે-“ નવ દંસણમ્મિ ચત્તારિ આઉએ પંચ આઇમે અંતે । સેસે દો દો ભેયા, ખિણભિલાવેણ ઇગતીસં ॥ ૨ ॥ ” એ એકત્રીસ ગુણ તથા પાંચ જ્ઞાન-મતિજ્ઞાન, ૧ શ્રુત, ૨ અવધિ, ૩ મનઃપર્યવ, ૪ કેવલજ્ઞાન, ૫ એ સર્વના કહેવાવાળા સમ્મં-ભલે પ્રકારે એ છત્રીસ ગુણે કરી બિરાજમાન તે માહરા ગુરૂ જાણવા, એ બત્રીસમી છત્રીસી જાણવી. ॥ ૩૩ ॥

तह बत्तीसविहाणं, जीवाणं रक्खणम्मि कयचित्तो ।
जियचउव्विहोवसग्गो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३४ ॥

ટબાર્થ—તિમજ જીવભેદ બત્રીસ તદ્યથા-“ સુહુમેયરપુઢવિજલાનલ વાઉવણણંત દસ પત્તેયા બિતિચઉસન્નિયરચુઆ, સોલસ પજ્જેયર બત્તીસં ॥ ૧ ॥” એ બત્રીસ ભેદ જીવના તેની દયાના અધિકારી, અથવા આલોયણ-નિરૂવલાવેઆવઈસુદઢધમ્મયાઅનિસ્સીઓવહાણે; અસિખ્ખાનિપ્પડિકમ્મયા ॥ ૧ ॥ અન્નાયયા

અલોભે અનિભિઝ્ઝાઅજ્જવેસુઇસમ્મદિટ્ઠી સમાહીઅ, આહારે વિણઓવએ ॥ ૨ ॥ ધિઇમઇઅ સંવેગે પણિહા સુવિહિ સંવરે અત્તદોસોવસંહારે, સવ્વકામવિરત્તયા ॥ ૩ ॥ પચ્ચક્ખાણવિઉસ્સગ્ગો, અપ્પમાઓ લવાલવે । ઝાણસંવરયોગે અ ઉદએ મારણંતીએ, ॥ ૪ ॥ સંગાણં ચ પરિન્નાએ, પાયચ્છિત્તકરણે ઇય । આરાહણાય મરણં, બત્તીસંયોગ સંગહી ૫. એ ૩૨ યોગના જાણ । અને જીત્યા છે ૪ ચ્યાર ગતિથી ઉપના ઉપસર્ગાદિ તેથી એ ૩૨-૪ છત્રીસીના પાત્ર તે જંગમતીર્થ મહાગુણસમુદ્ર મોક્ષમાર્ગોપદેશક તે માહરા ગુરૂ જાણવા. એ તેત્રીસમી છત્રીસી જાંણવી. ॥ ૩૪ ॥

बत्तीसदोसविरहिय, वंदणदाणस्स निच्चपढिगारी ।
चउविहविगहाविरत्तो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३५ ॥

ટબાર્થ—વાંદણાંના બત્રીસ દોસના ત્યાગી તેહની ગાથા-દોસમણાઢી ૧ થદ્ધીઅ ૨ પવિદ્ધ ૩ પરિપિંડિયં ચ ૪ ટોલગઇ ૫ અંકુસ ૬ કચ્છભ ૭ રિંગીય ૮ મચ્છુ ૯ વ્વત્તં ૧૦ મણપઉટ્ઠ ૧૧ વેઇઅ ૧૨ બદ્ધ ૧૩ ભયંતં ૧૪ ભયગારવ ૧૫, મિત્તકારણાતિન્નં ૧૬ પડણીય ૧૭ રૂદ્ધ ૧૮ તજ્જીય ૧૯ સઢ ૨૦ હીલ, ૨૧ વિપલિઅં ૨૨ અંચિઅં ૨૩ દિટ્ઠમદિટ્ઠ ૨૪ સંગં ૨૫ કરત ૨૬ મ્મોઅણ, ૨૭ આલિદ્ધણાલિદ્ધં, ૨૮ ઊણં, ૨૯ ઉત્તરચુલિઅ, ૩૦ મૂઅંઢ્ઢર ૩૧ ચુડલીઅ, ૩૨ બત્તીસદોસસુદ્ધં. એ ૩૨ દોષના ટાળનાર । તથા ચ્યાર ૪ વિકથાના ત્યાગી તે રાજકથા ૧, દેશકથા ૨, ભક્તકથા ૩, સ્રીકથા ૪. એમ એ ૩૨-૪=૩૬ છત્રીસગુણે બિરાજમાન તે માહરા ગુરૂ જાંણવા. એ રીતે એ ચોત્રીસમી છત્રીસી જાણવી. એ પાત્રીસમી ગાથાનો અર્થ જાણવો. ॥ ૩૫ ॥

तित्तीसाविहासायण-वज्जणजुग्गो अ वीरियायारं ।
तिविहं अणिगूहंतो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३६ ॥

ટબાર્થ—તેત્રીસ ૩૩ આશાતનાના વર્જક છે-" પુરઓ પકખા સન્ને ગંતા ચિટ્ઠણ નિસીયણાયમણે । આલોયણ પડિસુણણે, પુવ્વાલવણે અ આલોએ ॥ ૧ ॥ તહઉવદંસ નિમંતણ, અદ્ધાયયણે તહઅપડિસુણણે । અદ્ધત્તિય તત્થગએ, કિંતુ મતજ્જાયનો સુમણે ॥ ૨ ॥ એવં એય હોઉ કહકહે, તસ્સ ન સુમણો હવઇ । તજ્જાએણં હીલઇ, પુણો પુણો નિઠુરં ભણઇ ॥ ૩ ॥ નો સિરસિકહં છિત્તા, પરિસંભિતા અણુટ્ઠિઆઈ । કહે સંથારપાય ઘટ્ટણ, ચિઠ્ઠુચ્ચ સમાસણે યાવિ ॥૪॥ અહવા અરિહંતાણં આસાયણાએ સિઝાએ કિંચિનાહીયં । જા કંઠ સુમુદ્દિઠ્ઠા તિત્તીસાસાયણા ઇતિ ॥ ૫ ॥ " એ ૩૩ અને તીન પ્રકારના વીર્ય જિનશાસનને કામે ગોપવતા નથી. એ છત્રીસી બિરાજમાન તે પરમોપકારી માહરા ગુરૂ તત્ત્વ

જાણવા । એ પાંત્રીસમી છત્રીસી જાણવી. ॥ ૩૬ ॥

गणिसंपयट्ठ चउविह, बत्तीसं तेसु निच्चमाउत्तो ।
चउविहविणयपवित्तो, छत्तीसगुणो गुरू जयउ ॥ ३७ ॥

ટબાર્થ—ગણિસંપદા ૮-" આહાર ૧ સુઅ ૨ સરીરે ૩ વયણે ૪ વાયણ ૫ મઇ ૬ પઓગ ૭ સઇ ૮ એ સંપયા ખલુ અટ્ઠમિ સંગહ પરિન્ના ॥ ૧ ॥ એ એકેકના ચ્યાર ૪ ભેદ મિળ્યા ૩૨ બત્રીસ ભેદ થાયે તે ૮×૪=૩૨--આચારે, ૧ શ્રુતે, ૨ વિનયેં, ૩ વ્યાક્ષેપે, ૪ એ ચ્યાર વિનયયુક્ત ઇમ છત્રીસમી છત્રીસીના ધરણહાર મોક્ષમાર્ગના સાધક, પરભાવવિરક્ત નિર્મલ શુદ્ધાધ્યાત્મભાવધ્યાની સંપૂર્ણાનંદરસી સારણા-વારણા ચોયણા-પડિચોયણા-દક્ષ, સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકાના પરમ ધર્માધારભૂત વર્ત્તમાન આગમધર તે આચાર્ય મોહરા ગુરૂ જાણવા. એમ છત્રીસ છત્રીસીના ૧૨૯૬ બારસેં છન્નુ ગુણ જાણવા. ॥ ૩૭ ॥

जइवि हु सूरिवराणं, सम्मं गुणकित्तण करेउं जे ।
सक्कोवि नेव सक्कइ, कोहं पुण गाढमूढमई ? ॥ ३८ ॥

ટબાર્થ—યદ્યપિ આચાર્ય યથાર્થ ધર્મપ્રરૂપક યથાર્થ માર્ગે વરતતા જે સૂરિ કહેતાં આચાર્ય વર કહેતાં પ્રધાન તેહના ગુણ ક્ષયોપશમી, ક્ષાયકી, ઉપશમી, તથા ઔદયિક, સોપકારી, પરોપકારીનો કાંઇ અંત નથી. તે ગુણનો કીર્તન કરવાને ઇન્દ્ર પણ સમર્થ નહીં તો હું જે ગાઢ મૂઢતા સહિત છે મતિ જેહની તે કિમ સંપૂર્ણ ગુણ કહી શકું ? પિણ મોટકાના ગુણ કહેતાં આત્મા ગુણીરાગથી એકત્વ પામ્યો તે ગુણનો અર્થી થાયે, ગુણાર્થી થયો આત્મા સ્વગુણને પ્રગટ કરે તે માટે ચેતના પોતાની ગુણીના ગુણ ગાવા જગાડવી-જાગૃત કરવી. ॥ ૩૮ ॥

तहवि हु जहा सुआओ, गुरुगुणसंगहमयाउ भत्तीए ।
इअ छत्तीसं छत्तीसीआउ, भणियाउ इह कुलए ॥ ३९ ॥

ટબાર્થ—તો પિણ યથાસૂત્રેં કહ્યું છે ગુરૂ જે શુદ્ધતત્ત્વના કથક તેના ગુણની છત્રીસીઓ કહી એ કુલકને વિષે પોતાના ગુણના સંગ્રહ કરવા નિમિત્તે તથા ભક્તિએં ગુણની છત્રીસ છત્રીસી કરતાં ૧૨૯૬ બોલ થયા તે કહ્યા. ઇતિ ॥૩૯॥

सिरिवयरसेण सुहगुरु-सीसेणं विरइअं कुलगमेयं ।
पढिऊणमसब्भावा, भव्वा पावंतु कल्लाणं ॥ ४० ॥

इति गुरुगुणछत्तीसी समत्ता ॥

ટબાર્થ—શ્રીયુગપ્રધાન દશ પૂર્વધર સંપૂર્ણ સૂત્ર અર્થના ધારક, આકાશગામિની પ્રમુખ મહાલબ્ધિના પાત્ર શ્રીવજ્રસ્વામિના શિષ્ય જગત્રય ઉપકારી **શ્રીવજ્ર**સેનગણિ તેહના શિષ્ય જે ગુણરાગીમતિપણે એ કુલક રચ્યો તે ભણીને

અશઠભાવી એટલે જિનશાસનભાવિતમતી જીવ ભવ્યાત્મા પામે કલ્યાણની પરંપરા પ્રત્યે. એ ૪૦ મી ગાથાનો અર્થ. ॥ ૪૦ ॥

હવે टबाकारप्रशस्ति—

श्रीमत्खरतरगच्छे, पाठका राजसारसत्संज्ञाः ।
तच्छिष्यपाठकोत्तम–धीराः श्रीज्ञानधर्माह्वाः ॥ १ ॥
तेषां शिष्यप्रवराः, पाठका दीपचंद्राभाः ।
तेषां शिष्येणायं, बालबोधो विनिर्मितः ॥ २ ॥
मुनिगुणस्मरणालंकृतः, विशुद्धचित्तेन देवचंद्रेण ।
भव्यजनानुग्रहकृते, कृतः सदभ्यासरासिकेन ॥ ३ ॥

इति श्रीगुरुगुणषट्त्रिंशिकाबालबोधार्थः समाप्तः ॥

સ્ત્રી લેખ.

जो हुं मीरांबाइ होत तो?*

(લે. ગં. સ્વ. મંજુબ્હેન મોતીલાલ.)

મધ્યરાત્રી વીતી ગઇ હતી, પણ નિદ્રા નહોતી આવતી. શાથી? તે સમજાતું ન્હોતું; પણ મગજમાં આટલા શબ્દો ઘુંટાતા હતાઃ—" જો હું મીરાંબાઇ હોત તો?" તો તેથી મને શું! પણ ના! મારૂં મન કહે છે કે—" ધારો કે કદાચ હોઉં, અગર હોત તો?" વિવિધ જવાબ મારી મતિએ આપ્યા, પણ તે સંતોષકારક લાગ્યા નહિ. અઢી વાગતાં મ્હારો ધ્યાનનો સમય થયો ને હું આસન લગાવી, પૂરક-રેચક ને કુંભક કરવા લાગી. પણ કોણ જાણે શાથી? ૐકારને બદલે શ્રીમતી મીરાંનીજ મુર્તિ બિરાજેલી જણાઈ અને ગેબી અવાજ થયો! " હું મીરાં હોત તો?" ધ્યાન કોણ જાણે મારી સાથે આજ રીસાયું છે. મ્હેં ફરી પૂરક કર્યો-રેચક કરતાં પહેલાં-કુંભક કરતાં સામેજ મીરાં! નાસીકા પર પણ મીરાં! અંદર ને બહાર પણ મીરાં! હત તારી! મીરાં! માતા! આ શો ત્હમારો ઉત્પાત? ધીમે ધીમે મ્હેં ધ્યાન લગાવ્યું ને આંતર પ્રદેશમાં વિચરવા માંડયું. અંતરમાં દિવ્ય પ્રકાશ જણાયો. નાભિપર એક મોટું

* આ લેખ સામાજીક દ્રષ્ટિએ લખાયલો છે. જૈન ધર્મનો તે સાથે સંબંધ નથી.

કમળ ખીલ્યું. જોઉં છું તો મ્હારી બીજી મૂર્તિ ત્યાં ઉભી છે, સામે સાધ્વી મીરાં જ્વલંત દર્શન આપી રહ્યાં છે. તે બોલ્યાં !" જો તું મીરાં હોત તો ? " આ તે સવાલ ? મ્હેં કહ્યું હાઃ માતા ! જો હું મીરાં હોત તો કદી પણ રાણાજીને નારાજ, નિરાશ, દુઃખી, અસંતુષ્ઠ ન કરત ! પ્રથમ તો તેમને ચરણે પડી મારા વિશ્વાસમાં લેત ! તેમના રાજ્યમાં હજારો અજ્ઞાન સ્ત્રીઓ ને છોકરીઓ રખડે છે, તેમને પતિવૃતા સ્ત્રી–આજ્ઞાધારક પુત્રી બનાવવા શાળાઓ કાઢવા વિનવત ! મ્હારી નણંદ ને સાસુને નારાજ કરવા કરતાં હું તેમને પગે પડી મારી માતા ને બહેનો બનાવત ને તેમના અનંત વાત્સલ્યમાં સ્નાન કરત ! મ્હારા રાણાને મૃગયા–શિકાર–અફીણના કસુંબા–વારૂણી–હોકો અનેક સ્ત્રીઓની લાલસા–બીજા રાજ્યો પ્રતિની ઇર્ષા–આદિથી ધીમે ધીમે વિમુખ કરત ને સત્ય પ્રેમ–શુદ્ધ ધર્માચરણ–પ્રજાગરતા–એક પત્નીવૃત–ને જ્ઞાનામૃત પાનમાં પ્રવૃત કરત. તેમને અસંતોષ આપી, સાસુ નણંદને નારાજ કરી, કેવળ ભક્તો ભેગાં ઘુઘરા બાંધી નાચી એકલાંએજ આનંદ મેળવ્યો તે કરતાં હું તે સૌને મ્હારાં કરી, જ્ઞાનામૃતના પ્યાલા પાઈ, ભક્તિ ને ભાવમાં લીન કરી, પ્રજાનું ભલું કરી, પરમાનંદ મેળવી આપત ને પાછળની પ્રજા માટે આજ્ઞાંકિત પત્નીને પ્રજાવત્સલ રાણી તરીકે નામના મુકી જાત. જે આજના મનુષ્યો તમારા નામ ને રાણાની અનાજ્ઞાધારક, રાણી કહી નિન્દે છે તેમ ન કરત. માતા ! તમોએ તો સારૂ કર્યું, ને આત્માનંદ મેળવ્યો પણ તેમાં જગતને શું ? તમારી રાજ્યસત્તા–વિપૂલ દોલત–જ્ઞાન–પતિનો પ્રેમ–પ્રજાનો ભક્તિભાવ–એ વડે તો કેટલું બધું થઈ શકત ? કેટલાં બધાં અનાથાશ્રમો, શાળાઓ, મહા પાઠશાળાઓ–પ્રયોગાલયો ને ઉદ્યોગાલયો, કન્યા પાઠશાળાઓ, ને ગુરૂકુળો, વ્યાયામ શાળાઓ ને પુસ્તકાલયો, સંસ્કૃત પાઠશાળાઓ ને વિદુરભવનો તૈયાર કરાવી શકાત ? ભાવિપ્રજા માટે આશ્રમના ધર્મોનાં ફરમાનના ગ્રંથો, નીતિ–ધર્મ–શાસ્ત્રોના ગ્રંથો, જ્ઞાનમાર્ગ–યોગમાર્ગ–કર્મમાર્ગના વિકટ પંથોના ગ્રંથો લખાવી ભંડારોમાં ભરાવત ! ભવિષ્યમાં ભારતવર્ષમાં સ્ત્રીઓ પતિવૃત ધર્મ–ભૂલી જશે. બાળાઓ અજ્ઞાન રહી, અનાચાર સેવતાં શીખશે. અનેક વિધવાઓ આર્ત રોદનથી આર્યાવર્ત ગજાવશે, અનેક ખોટા વહેમ ને રૂઢિ બંધનોથી સમાજનાં બંધનો શિથિલ થશે. ને છેવટે પવિત્ર ગણાતી સ્ત્રીઓ વિલાસનું સાધન મનાઇ ઉંદરડીની ઉપમાને પાત્ર થશે ! આ સત્ય જાણી તેના પ્રતિકાર–ઉપાયો યોજી–દોષમુક્ત કરત ! પુરૂષો સ્ત્રીઓને ગુલામ ગણવાના છે ! સ્ત્રીઓ–બાળકીઓ વેચવાના છે ! તેમને પાત્ર વિલાસનુંજ સાધન માની–રસોડાનોજ ચાર્જ સોંપી મુકવાના છે, ને પોતે પ્રકાશમાં રહી તેમને અજ્ઞાનતાના અંધારા આગારમાં પુરી રાખવાના છે એ ભાવિ જાણી–ભવિષ્ય માટે કેટલાં બધાં સાધનો તૈયાર રાખત ! ઓ મૈયા ! હું મીરાં હોત તો ! ખાત્રીથી

ભૂતીઆ મહેલનો વાસ, નાગનો તથા ઝેરનો ત્રાસ-રાણાના પ્રેમનો ને ઉલ્લાસનો નાશ, અને ભવિષ્યમાં સ્ત્રીઓ પતિને ન ગાંઠે એવાં ઓઠાં લે છે તેનો ભાસ તો નજ થવા દેત ! આપ તો સત્ય ભક્ત હતાં ! પણ માતા ! તમારાં ઓઠાં હેઠળ કંઇક અનાચારો સેવાય છે. માતા ! સ્ત્રી ધર્મ, જવલંત સ્ત્રી ધર્મ, પતિને પ્રાણાંતે પણ અનુસરવાનો ! પતિનેજ પ્રભૂ માનવાનો ! પતિવૃત ધર્મ પાળી, સ્વામિને સંતોષી, સાસુ નણંદને રાજી કરી, પ્રજાને ઉન્નત બનાવી, ઉજ્વલભાવિ રચી, પતિ સાથેજ જીવન સફળ કરત ! વળી માતા ! જો હું મીરાં હોત તો ! કેવળ પૂજા સેવા ને ક્રીયાઓમાં રાચી રહેત નહિ. આત્મજ્ઞાન-મેળવી ધ્યાન ને યોગનાં અપૂર્વ સૂક્ષ્મ લ્હાણાં પણ લેત. એકલી ક્રિયા કરતાં જ્ઞાન તથા ધ્યાન સાથે તેનો કેવો અપૂર્વ આનંદ આવે છે ? પ્રભૂ સાથે એકાકારપણું-આત્માને ઓળખી તેને પૂજી તે સાથે એક થવું, પોતે પોતાપણું ભૂલી જવું. ને યોગ દ્વારા અનંત સત્યસુખમાં વિલસવું ! અહા ! એ સુખ ! એનું વર્ણન તો નજ કરી શકાય ? માતા ! ક્ષમા કરજો ! પણ “ જો હું મીરાં હોત તો ? ” વિશ્વને મારા ઉન્નત જીવનરૂપી સુવાસથી તરબત્તર કરી નાંખત ! સ્ત્રીઓ વ્હેમી, અજ્ઞાન, બીચારી અબળાઓ ! એ શબ્દો ! એ વિશેષણો તેને માટે ન રાખત ! માતા ! વળી “ હું મીરાં હોત તો ? ” મારી પ્રજા મને ગાંડી કહે તે કરતાં અતિ ઉત્તમ ધર્મ કૃત્યો-વડે તેમનાં દિલ જીતી લઇ તેમનેજ મારી પાછળ ગાંડા કરત ! મગદુર શી રાણાની કે મને ભૂતિઆ મહેલમાં મોકલી-ઝેરનો પ્યાલો ને સર્પની બક્ષિસ મોકલી બીજી રાણી પરણે ! હું રાણાને મહારો કરી પછી પ્રભૂનો કરત ને થાત ! હશે ! માતા ત્હમારાં જવલંત દર્શને ભારતમાં ભક્તિ રેલાઇ છે તે ઉત્તમ થયું છે. તમારા પવિત્ર દ્રષ્ટાંતથી કુમારીકાઓને ને ભક્ત સ્ત્રીઓને સૌ મીરાં કહે છે. પણ હું તો સતી સીતા-દ્રૌપદી કે દમયંતી-તારા-કે સતીનું જીવન જીવત ! હવે શું ? હું તો માત્ર એક પ્રભૂની ન્હાની બાલીકા છું. પણ ખરેખર જો “ હું મીરાં હોત તો ? ” ભારતવર્ષના સ્ત્રી વર્ગની આજ આ દશા રહેવા ન દેત ! એવા સમર્થ ધણીને વરીને વળી ભારતવર્ષમાં આજ આ સ્થિતિ ? પણ “ હું મીરાં હોત તો ને ? ” હું તો માત્ર એક ન્હાની બાળા ! સામાજિક, ધાર્મિક-નૈતિક, આધ્યાત્મિક ને પવિત્રતાની પ્રગતિમાં પૂર્ણ ચેતના રેડત ! પણ હું મીરાં હોત તો ને ! હું મીરાં હોત તો ? એકદમ ધ્યાન ભંગ થયું. ધીમે ધીમે કમળ બીડાયું, મૈયા મીરાં વિદાય થયાં. મેં આંખ ઉઘાડી. લક્ષ્મી હજી ઉંઘતી હતી. ઉષાદર્શન કરી હું ઉઠી-હજી પણ મારા મનમાં ઘોળાયા કરે છેઃ “ હું મીરાંબાઇ હોત તો ? ”

શું કહ્યું ! લક્ષ્મી ઉંઘમાં બોલી. “ કપાળ ત્હારૂં ! હું મીરાં હોત તો ? ” તો વળી હું મારી મારી ફરત !

જૈન-સમાચાર.

(૧)

પાદરા જૈન શાળાનો વાર્ષિક ઇનામ સમારંભ.

શ્રી પાદરા જૈન શાળાના તમામ છોકરાઓ, કન્યાઓ તથા શ્રાવીકાઓની પરીક્ષા લેવાયા પછી તેમાં ફતેહમંદ નીવડેલા વિદ્યાર્થીઓને તથા કોન્ફરન્સ તરફથી લેવાયલી ધાર્મિક ઇનામી હરીફાઈમાં પાસ થયેલા વિદ્યાર્થીઓને રોકડ, ઈનામ, પુસ્તકો તથા પ્રમાણ પત્રો વહેંચી આપવાનો એક દબદબા ભર્યો મેલાવડો પાદરા મુકામે શ્રી પર્યુષણમાં ચૌદસના રોજ સવારે ૮ વાગતાં જૈનશાળાના વિશાળ મકાનમાં ભરાયો હતો. પ્રમુખ સ્થાન ગઇ જૈન કોનફરન્સના પ્રમુખ ડૉ. બાલાભાઇ મગનલાલ નાણાવટીને આપવામાં આવ્યું હતું તેઓ આ સમારંભ માટે વડોદરેથી ખાસ પધાર્યા હતા. મેળાવડામાં સકળ શ્રી સંઘ, સાધ્વીજી મહારાજ શ્રી કમળશ્રી તથા સંસારીપણે પાદરાનાંજ વતની શ્રીકંચન શ્રી તથા ગામનો અમલદાર તથા વ્યાપારી વર્ગ તથા સ્ત્રી વર્ગે હાઝરી આપી હતી.

શરૂઆતમાં પ્રમુખ સાહેબની ચુંટણી થવા પછી આ શાળાને માટે ખાસ પ્રયત્નો સેવનાર અત્રેના પ્રતિષ્ઠીત વકીલ મોહનલાલ હીમચંદે શાળાની સંસ્થાપના, તેમાં પડેલી મુશીબતો, હાલની સ્થિતિ વગેરેનો લંબાણ ઇતિહાસ કહી બતાવ્યા પછી શાળાના સેક્રેટેરી શા. ડાહ્યાભાઇ વનમાળીદાસે જૈનશાળાનો રીપોર્ટ, પરિણામ, આવેલી મદદ તથા સ્થિતિ સંભળાવ્યા બાદ, વકીલ છોટાલાલ નાહાલચંદે સમયોચિત ભાષણ કરતાં પોતે નવકાર પણ ભૂલી ગયાનું જણાવી બેસતાં રા. નંદલાલભાઈ વકીલે લંબાણ વિવેચન કરતાં, વકીલ ત્રીભોવનદાસે વકતાઓ બોલે તેવું ચાલવા વગેરે જણાવી બેસતાં વકીલ મોહનલાલ હીમચંદ ધાર્મિક કેળવણી ઉપર છટાદાર વિવેચન કરવા પછી રા. કેશવલાલ દલપતભાઈ તથા લાલભાઇ કસ્તુરચંદ, જૈનશાળાના માસ્તર તથા રા. પાદરાકરનાં વિવેચનો થયાં હતાં છોકરાઓ તથા બાળાઓનાં સંગીત, વાદવિવાદ, તથા ગરબી, શ્લોકો વગેરે ઘણાંજ આકર્ષક નિવડયાં હતાં કે જે ઘણાં ખરાં રા. પાદરાકરે તૈયાર કર્યાં હતાં. તે પછી અત્રેના વહીવટદાર સા. રા. દ્વિવેટીઆ સા. એમણે ધર્મ એ શબ્દપર લંબાણ ઉહાપોહ કર્યો હતો. તે પછી છોકરાઓને મે. પ્રમુખ સાહેબે ઇનામો વહેંચી આપ્યાં હતાં. તથા છોકરીઓ તથા સ્ત્રી વર્ગને સાધ્વી મહારાજ શ્રી કમળશ્રીએ ઇનામો વહેંચી આપ્યાં હતાં, કોનફરન્સ તરફનાં ઇનામો પ્રમાણપત્રો વગેરે પણ પ્રમુખ સાહેબે વહેંચી આપ્યાં હતાં, જૈનશાળાના માસ્તરને પણ રેશમી અબોટીઉ, અંતરાસણ વગેરે આપવામાં આવ્યાં હતાં. સં-

ગીત ગાનાર વિદ્યાર્થી વર્ગને પણ ઇનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં. એકંદર આટલાં બધાં ઇનામો તથા આવો ભવ્ય મેળાવડો પાદરામાં પ્રથમજ હતો.

છેવટે મે. પ્રમુખ સાહેબે નીચે પ્રમાણે ભાષણ કરી બેઠા પછી રા. નંદલાલભાઇ વકીલે જણાવ્યું કે, મે. પ્રમુખ સાહેબે રૂ. ૫૧) જૈનશાળાને બક્ષિસ આપ્યા છે. તે પછી રા. છગનલાલ ત્રીભોવનદાસ કારભારીએ પ્રમુખ સા. નો આભાર માનતાં શ્રી જૈન શાસનના જયઘોષ સાથે સભા વિસર્જન થઈ હતી.

(૨)

પાદરા જૈનશાળામાં મેળાવડા વખતે પ્રમુખ મહેરબાન ડૉ. બાલાભાઇ મગનલાલે આપેલા ભાષણનો સાર.

"આજના આ મેળાવડાથી મને ઘણો સંતોષ થયો છે. આ પ્રસંગે ધાર્મિક શિક્ષણ સંબંધી કાંઇ જરૂરી સુચના કરવી એ હું ઉચિત ધારૂં છું.

આપણા પૂજ્ય મુનીરાજોને જે ધાર્મિક શિક્ષણ મળે છે તે શિક્ષણ જે રીતે આપવામાં આવે છે તે રીતીને ફેરફાર કરી પદ્ધતિસર આપવાની ગોઠવણ થવા મેં મારા વિચારો મુંબઈની કૉન્ફરન્સ વખતે પ્રદર્શિત કરેલા છે. તે પ્રમાણે સાધુશાળાની યોજના થઈ તેમાં નિયમિત રીતે અને જમાના અનુસાર ધાર્મિક સિદ્ધાંતનો ફેલાવો શી રીતે કરી શકાય તેવા પ્રકારનું શિક્ષણ મળે એવા ધોરણે તે શાળામાં શિક્ષણ મળે એવા ધોરણે તે શાળામાં શિક્ષણ આપવાની યોજના થવાની જરૂર છે.

એ દિશામાં હીલચાલ કરવાની શરૂઆત થયેલી જૈન પેપરોમાં આવેલી જાહેર ખબરો ઉપરથી જણાય છે. અમદાવાદના વકીલ કેશવલાલ પ્રેમચંદ તે માટે પ્રયત્ન કરે છે. સાધુશાળાને માટે પાટણ કરતાં જ્યાં કેળવણીના સાધનો અને સાહિત્ય વધારે હોય તેવા સ્થળે એવી સંસ્થા નીકળવી જોઇએ.

જૈનશાળાઓમાં ઘણે ભાગે ધાર્મિક સુત્રો મોઢે કરવાની પદ્ધતિથી શિક્ષણ અપાય છે પણ વિદ્યાર્થીઓને માગધીભાષાના વ્યાકરણનું શિક્ષણ આપવાની પ્રથા પ્રકરણોના અર્થ પોતે જાતે કરી શકે એવી તેમનામાં શકિત ઉત્પન્ન થાય એવી રીતનું શિક્ષણ આપવાની જરૂર છે તેમજ સુત્રોના અર્થનું શિક્ષણ પણ આપવાની ગોઠવણ થવી જોઇએ. અર્થના શિક્ષણ સીવાય ભણેલા અને ન ભણેલા બે એકજ સ્થિતિમાં આવી શકે.

કન્યાઓને ધાર્મિક શિક્ષણની સાથે hygine એટલે ઘર સ્વચ્છતા વિષે શિક્ષણ આપવાની પણ જરૂર છે. જે શિક્ષણ આપણા ધર્મને જીવદયાના ધોરણને બંધબેસ્તુ થઈ પડે તેમ છે.

સંઘમાંથી કુસંપ ટાળી સંપ વધારવા સંબંધે જુદા જુદા બોલનારાઓ તરફથી જે વિચારો દર્શાવવામાં આવ્યા છે તે ખુશી થવા જેવા છે. સંઘની અંદર તથા સમુદાયની અંદર કાંઇ તકરારી બાબતો ઉભી થાય તેનો નીવેડો, લવાદો નીમી કરાવવાની રીત દાખલ થવાથી આપણા જૈનોના ઘણા પૈસા કોર્ટો તથા દરબારોમાં ખરાબ થાય છે તે થતા અટકશે. ÷ + ”

(૩)

માનપત્રનો મેળાવડો.

સુપ્રસિદ્ધ વિદ્વાન્ જૈન વૈદ્યરાજ ચન્દુલાલ મગનલાલ (પેથાપુર નિવાસી) પી. વી. બી. આર. ના માનાર્થે પેથાપુરમાં શાસ્ત્ર વિશારદ જૈનાચાર્ય યોગનિષ્ઠ શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સૂરીશ્વરજીની સમક્ષ તા. ૨૧–૯–૧૭. બીજા ભાદરવા સુદિ ૫ ને શુક્રવારે પ્રાતઃકાલમાં એક ભવ્ય મેળાવડો મળ્યો હતો. તે પ્રસંગે પેથાપુરના રહિશ વકીલજી મી. ડાહ્યાભાઇએ મીટીંગની શરૂઆતમાં અત્રના સર્વગુણસંપન્ન ન્યાયાસ્પદ મેનેજર સાહેબ શીવલાલભાઇને પ્રમુખપદ આપવા માટે દરખાસ્ત કરી અને તે દરખાસ્તને વકીલજી મી. નગીનદાસ સાંકળચંદે ટેકો આપી મેળાવડાનું કાર્ય શરૂ કર્યું.

શરૂઆતમાં વૈદ્યરાજ ચંદુલાલ મગનલાલ કે જેઓ શ્રીમંત સરકાર ગાયકવાડી રાજ્યમાં લેવાતી વૈદ્યકશાસ્ત્રની ત્રણે પરીક્ષાઓ પાસ કરી ઇનામ મેળવી આવ્યા તે સંબંધમાં શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય યોગનિષ્ઠ શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સૂરિજીએ દેશી વૈદક વિદ્યા ઘણી પ્રાચીન છે અને તેને ઉત્તેજનની બાબતમાં કેટલાક ઉદ્ગારો દર્શાવ્યા હતા અને જરૂર પડતું ઘણું સારૂ વિવેચન કર્યુ હતું. ત્યારબાદ વકીલજી મી. ડાહ્યાભાઇએ દેશી દવાઓ આપણા દેશમાં બનતી હોવાથી આપણા દેશ બન્ધુઓને પરદેશી દવાઓ કરતાં દેશી દવા વધારે માફક આવે તેમ છે માટે વૈદ્યરાજ ચન્દુલાલે નિરાધાર લોકોને ફીની આશા રાખ્યા શીવાય દવાઓ મફત આપવી જોઇએ ઇત્યાદિ ભલામણ કરી હતી અને સમય પુરતું સારૂ વિવેચન કર્યું હતું. ત્યાર પછી અનુભવી તથા વયોવૃદ્ધ વકીલજી મી. ફતેહચન્દ રામચન્દભાઇએ પણ આવા ડીગ્રીવાળા વૈદ્યો હાલમાં મહેનત કરી અભ્યાસ કરી ઉત્પન્ન થાય તો ઉંટવૈદ્યોની સંખ્યા ઓછી થાય અને લોકો વૈદ્ય માટે જે ઓછો વિશ્વાસ રાખે છે તે હવે આવા સદ્વૈદ્યોથી ખાસ વિશ્વાસ થશે અને શાસ્ત્રસિદ્ધ દવાઓ તૈયાર થાય તો હજારો રૂપૈઆ પરદેશ ખાતે વિલાયતી દવા નિમિત્તે જાય છે તેનો બચાવ થશે અને દેશી દવાઓનો બહોળો ફેલાવો થશે.

એમ જણાવ્યું હતું, ત્યાર બાદ સાદરા પોલીટીકલ એજન્ટના સીરસ્તેદાર મી. રણછોડભાઈ છગનલાલે જણાવ્યું હતું કે સરકારમાં આવા પાસ વૈદ્યોની ઘણીજ ગણત્રી ઉત્તમ ગણાશે અને સરકારનો પણ દેશી દવાઓ ઉપર અને ખાસ કરીને દેશી વૈદ્યો ઉપર વિશ્વાસ બેસશે. બાદ વૈદ્યભૂષણ મોહનલાલ સાંકળચન્દ વૈદ્ય પણ જણાવ્યું કે વૈદ્યકની ત્રણ પરીક્ષાઓ આપી પાસ થવું તે રમત જેવું તેમ સહેલું નથી, ચરક, સુશ્રુત વગેરે સંસ્કૃત ભાષાના ગ્રન્થોનો અભ્યાસ કરી ત્રણે પરીક્ષાઓમાં એક સાથે પાસ થઈ ઈનામ મેળવી આવેલા મારા મિત્ર વૈદ્યરાજ ચન્દુલાલને હું ધન્યવાદ આપું છું. વધારે ખુશી થવા જેવું એ છે કે તેઓ ઇંગ્રેજી મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ કરી પોતાના પિતાજીના ચાલતા વૈદ્યક ધંધામાં પડેલા હોવાથી તેમના પિતાજી પાસેથી અનુભવ જ્ઞાનનો તથા જૈન સાધુ મુનિરાજ પાસેથી તેમજ યતિ મહારાજ પાસેથી પણ અનુભવસિદ્ધ તેમજ શાસ્ત્રસિદ્ધ દવાઓનો તેમણે બહોળો અનુભવ મેળવેલો છે. સાથે ઇંગ્રેજી અભ્યાસ હોવાથી હાલના ડાકટરી વૈદ્યક વિદ્યાનું જરૂર પડતું જ્ઞાન ધરાવે છે તેમની સેકન્ડ લેંગ્વેજ મેટ્રીકમાં પણ સંસ્કૃત હોવાથી વૈદ્યક શાસ્ત્રના અભ્યાસમાં તેઓ સારા વિદ્વાન હોઈ શકે તે સંભવીત છે.

ત્યારબાદ વકીલજી નગીનદાસ સાંકળચન્દે પણ જણાવ્યું કે આ માનપત્ર ચંદુલાલને આપવામાં આવે છે તે ફક્ત તેઓ વૈદ્યકસાસ્ત્રની પરીક્ષામાં પાસ થયા એટલા માટે નહીં પણ તેમના બાપદાદા ધર્મિષ્ઠ હતા અને એઓ પણ જૈનોમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવવામાં શાન્તિ સનાત્ર ભણાવવામાં તેમજ જૈન ધર્મ પાળવામાં અને ધર્મિષ્ઠ તરીકે આપણા ગામમાં ગાંધી વર્ધમાનદાસ એક આગળ ગણાતા પુરૂષ હતા અને તેઓનાજ પૌત્ર શ્રી વૈદ્યરાજ છે અને તેમને પણ તેમના બાપદાદાના પગલે ચાલી જૈન પ્રતિષ્ઠાઓ શાન્તિ સનાત્ર વગેરે ધર્મનાં કાર્યો વિના આશાએ કરી જૈનકોમની સેવા બજાવી છે.

ત્યારબાદ પ્રમુખ સાહેબ મી. શીવલાલભાઈએ પણ ઘટિત વિવેચન કરી સમસ્ત ગામ તરફથી માનપત્ર તથા ચાંદીની સુંદર પેટી અર્પણ કરી હતી. બાદ મી. વૈદ્યરાજે જૈન ધર્મના આચારોમાં આરોગ્ય સંબંધિ સારૂ વિવેચન કર્યું હતું. તે નિમિત્તે વૈદ્યરાજના ભાઈ મી. ફકીરચન્દભાઈ તરફથી આચાર્ય મહારાજ શ્રી બુદ્ધિસાગર સૂરિજીનું બનાવેલ **જૈનોપનિષદ્** નામનું પુસ્તક દરેક સભાસદોને વહેંચવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ આચાર્યશ્રીએ સારૂ તેમજ ધર્મને લગતું અને વૈદ્યકશાસ્ત્રને પણ લગતું સમયોચીત ઘણુંજ વિદ્વતાભરેલું ભાષણ આપ્યા બાદ સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

ઇનામી હરિફાઇ.

પ્રકરણ ગ્રંથો તૈયાર કરવા માટે ઇનામો.

જૈન એજ્યુકેશનલ બોર્ડે ઠરાવ કર્યો છે કે,—

"જુદા જુદા વિદ્વાનો પાસે નીચેનાં પુસ્તકો તેની સામે મુકેલા રૂપીઆનું ઓનરેરીઅમ આપી હાલની શિક્ષણ પદ્ધતિએ તૈયાર કરાવવાં."

જીવવિચાર રૂા. ૧૦૦, નવતત્વ, રૂા. ૨૦૦, કર્મગ્રંથ રૂા. ૩૦૦, દંડક રૂા. ૭૫, બૃહદ સંગ્રહિણી રૂા. ૧૫૦, ક્ષેત્રસમાસ રૂા. ૨૦૦.

આ માટે નીચેના નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે.

૧. જે જે હરીફાઈમાં ઉતરવા માગતા હોય તેમણે ઉપરના ગ્રંથ પૈકી એક યા વધારે ગ્રંથો પોતે ચુંટી તે માટે આઠ ફુલસકેપ કાગળ જેટલું મેટર નમુના રૂપે લખી તા. ૧૫ મી નવેમ્બર ૧૯૧૭ સુધીમાં સેક્રેટરીપર મોકલાવી આપવું આવશ્યક છે, તેની સાથે પોતે કેવી રીતે કાર્ય કરવા માગે છે, તેનું માર્ગ સૂચન સ્પષ્ટાકારે કરવું.

૨. તે મેટર દરેકનું આવ્યે બોર્ડ સમક્ષ યા બોર્ડ જે કમિટી નીમે તે સમક્ષ મુકી તેમાંથી જે જે યોગ્ય જણાશે તેમને આખા ગ્રંથનું કાર્ય સોંપવામાં આવશે.

૩. તે પ્રમાણે જે ગ્રંથ તૈયાર થશે તે બોર્ડ પોતાના દ્વારા યા બીજી સંસ્થા યા વ્યક્તિ દ્વારા છપાવશે. તેની લગભગ પડતર કીંમત રાખવામાં આવશે. તેનો કોપી રાઇટ બોર્ડને સ્વાધીન છે એમ સમજવાનું છે.

૪. નમુનાનું મેટર મોકલનારે પોતાનું નામ પોતાના મુદ્રાલેખ સહિત જુદા કાગળમાં જણાવવું. જ્યારે તેમનો માત્ર મુદ્રા લેખ મેટરના લેખપર મૂકવો.

મોતીલાલ ગિરધરલાલ કાપડીયા.
મોહનલાલ દલીચંદ દેશાઇ
ઓનરરી સેક્રેટરીઓ
શ્રી જૈન શ્વેતાંબર એજ્યુકેશન બોર્ડ.

સ્કોલરશીપ.

શેઠ ધરમચંદ ઉદેચંદ જૈન કેળવણી ફંડ તરફથી, આર્ટસ, મેડીકલ, મિડવાઈફ ટ્રેઈન્ડ ટીચર, નર્સ અથવા એવી બીજી કોઈ શાખામાં અભ્યાસ કરનાર જૈનશ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સ્ત્રીઓને સ્કોલરશીપ આપવામાં આવશે. માટે જે સ્ત્રીને સ્કોલરશીપની જરૂર હોય તેણે નીચેના શીરનામે લખવું.

૪૨૬: શેખ મેમન સ્ટ્રીટ, મુંબાઇ.

મેનેજીંગ ટ્રસ્ટી.
શેઠ ધરમચંદ ઉદેચંદ જૈન કેળવણીફંડ.

તમારો ધર્મ સાચવવો છે? ભક્ષાભક્ષથી બચવું છે? તો આ જરૂર વાંચો! લાભ લ્યો!!

ત્રણ પેઢીથી ચાલતું! જુનું, જાણીતું, વિશ્વાસપાત્ર!!

જૈન માલકીનું

પ્રતિષ્ઠિત ઔષધાલય!!!

શ્રીમંત સરકાર સયાજીરાવ ગાયકવાડ એમના તરફથી વડોદરા રાજ્યમાં લેવાતી સંસ્કૃત વૈદકશાસ્ત્રની ત્રણે પરીક્ષામાં ઉત્તિર્ણ (પાસ) થઇ પારિતોષિક (ઇનામ) મેળવનાર.

વૈદ્ય ચંદુલાલ મગનલાલ (પી. વી. બી. આર.)

એમની ખાસ કાળજીભરી જાતિ દેખરેખ નીચે ચાલતી

ધી રાજનગર આયુર્વેદિક ફાર્મસી

માં ભક્ષાભક્ષના વિચારપૂર્વક બનતાં શાસ્ત્રસિદ્ધ ઔષધો.

જીવન!

સ્ત્રી, પુરૂષ તથા બાલકોની પાચનશક્તિ સુધારી લોહી વધારી શરીરમાંના દરેક અવયવો મજબુત અને પુષ્ટ કરી, આરોગ્ય, આયુષ્ય અને આનંદ આપે છે.

કી. રતલીઆં ડબા ૧ ના રૂ. ૧-૧૨-૦.

અંગનામૃત!!

આ દવા સ્ત્રીઓનાં તમામ ગુપ્તદર્દો મટાડી લોહી વધારી સંપૂર્ણ તંદુરસ્તી બક્ષે છે. આ દવા ખાસ સ્ત્રીઓ માટે અમૃતસમાન પીણું છે, અને પીવામાં લહજ્જતદાર છે.

કી. શીશી ૧ ના રૂ. ૧-૧૨-૦.

રસનામૃત!!!

તહમારા બાલકોને ખાંડનાં કફકારક, રંગબેરંગી શરબતનાં નુકશાનકારક મિશ્રણવાળાં બાલામૃતો વિગેરેથી બચાવવાં હોય તો આયુર્વેદ શાસ્ત્રના આધારે બાળકોને ફાયદાકારક ઔષધોથી તૈયાર કરેલું આ અમારૂ **રસનામૃત** તમારાં બાલકોને નિરોગી, પુષ્ટ, આનંદી અને ગુલાબી ચ્હેરાવાળું બનાવશે. સ્વાદમાં મધુર હોઇ બચ્ચાંઓ સ્હેલાઇથી હોંશે હોંશે પીએ છે.

કી. શીશી ૧ ના રૂ. ૦-૧૦-૦.

આ સિવાય આ ફાર્મસીમાં ભસ્મો, રસાયણો, આશવો, પ્રજાશાહી યાકુતી, ચૂર્ણો, અવલેહો, ગુટિકાઓ, તેલો, મુરબ્બાઓ, સુતિકાકવાથ વિગેરે છૂટક તેમજ જથાબંધ વેચાય છે. પો-પેકીંગ મંગાવનારને શિર છે. લખો યા રૂબરૂ મળો.

રાજામહેતાની પોળ સામે અમદાવાદ. } **ધી રાજનગર આયુર્વેદિક ફાર્મસીના માલીક**

વૈદ્ય ચંદુલાલ મગનલાલ.

પી. વી. બી. આર.

જૈન પ્રજા માટે એક નિર્ભય ને ભરૂંસાપાત્ર ઠેકાણું

કે જયાં અગાડી

અપટુડેટ ફેશનના

સોનાના મસીન પૉલીસ દાગીનાઓ

ની સેંકડો ફેશનોનો મોટો જથ્થો તૈયાર રહે છે !

અને નિર્ભય રીતે તદ્દનજ ચોખ્ખું અને સફાઈબંધ ફેન્સી કામ ઘરાકોના સોનાનું ઠીકાયત મજુરીથી ઘણીજ ઝડપથી અને વાયદેસર બનાવી આપવામાં આવે છે.

તૈયાર દાગીનાઓની **મજુરી કાપી** નાણાં પાછાં આપવાની **લેખીત ગેરંટી** મળે છે.

ઈંગ્લીશ જવેલરી, રોલ્ડગોલ્ડ જવેલરી, અને ચાંદીની સેંકડો ફેશનેબલ ચીજોનો જંગી સ્ટોક તૈયાર રહે છે. ખાસ વિલાયતથી આવેલા બીલીયાન કટના હીરાઓ, માણેક, પાના વિગેરે ઝવેરાતનું કામ ઘરાકો અને વહેપારીઓનું સગવડ પડતી રીતે કરીએ છીએ.

રૉયલ જવેલરી માર્ટ.

પ્રોપ્રાયટર—ઝવેરી મુળચંદ આશારામ વૈરાટી.

રીચીરોડ—અમદાવાદ.

અમદાવાદ ધી "ડાયમંડ જ્યુબીલી" પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં પરીખ દેવીદાસ છગનલાલે છાપ્યું.